

NR. 4 ÅRGANG 35

OKTOBER 1974

tidens tann

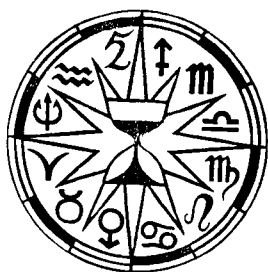
UTGITT AV:
ODONTOLOGFORENINGEN
V. UNIVERSITETET I OSLO

Når gode råd er dyre, kom til

NKP —

helst litt før

CATO TORP, 337680

Norsk Kollektiv Pensjonskasse AS

Kronprinsensgt. 9, Oslo 1

Murhjørnet, Bergen

tidens tann

Organ for Odontologforeningen
ved Det odontologiske fakultet

REDAKTØR:
Knut Gaaskjolen

REDAKSJON:
Tom Nordby, Ingrid Hegna, Berit
Skel, Geir Skorpen, Randi S. Dahl,
Mette Bjørner, Mette Gilhus, Randi
Hartz, Helge Ramberg, Asbjørn Jok-
stad, Berit Lysø, Elin Hope.

ASS. REDAKTØR:
Amanuensis Harald Ulvestad

Forretningsfører og annonsesjef:
Espen Holager

Redaksjonen avsluttet 20/9-74

Flisa Boktrykkeri

Adresseforandringer og
abonnementsfornyelser
bes vennligst sendt til

TIDENS TANN

Geitmyrsveien 69, Oslo 4

Bankgiro: 8370.05.12528
Postgiro : 1 65 18
Abonnement: Kr. 30,- pr. år.

INNHold

Leder	186	Tannlegen i kunsten	224
Min Mening	189	Bridge	227
Komplement	192	Spell & Sonde	230
Erfaringer fra sommerjobb	197	Ris og Ros	237
NOS' sommerkongress	200	Pyggfesten	238
Ny metode til bruk av tantråden	205	Nytt fra hytta	239
Pedagogisk Seminar	206	Avdelingsnytt	241
IADS's kongress	209	Clara Cryl	242
Albert Heide	215	Pyggens første møte med miljøet	244
Bokanmeldelse	216	OF-rapport	245
Friidrettsmesterskapet	219	SU-rapport	246
Hos tannlegen i Marokko	222	Styreoversikt	247
Dikt	223		

Dead-line, neste nr. av T.T.: 18. november 1974

◀ COPYRIGHT ▶

KJÆRE LESERE!

Stortingsmelding nr. 111 «Om den offentlige tannhelsetenesta» er kommet, selv om den mystisk nok bare eksisterer på nynorsk. Den som har vært engstelig for en sosialisering av hele tannlegevesenet, kan puste lettet ut. Tvertimot virker det som om Staten vil begrense sitt direkte engasjement i tannpleien til ungdomsgruppen 6–17 år, med mulig utvidelse av gruppen 3–5 år og preferanser for dem fra 18–21 år. For den voksne befolkning skal tannpleien fortsatt være et personlig ansvar, også økonomisk. Riktignok antyder man spesielle arrangementer for svakerestilte grupper, områder med spredt bosetning etc., men ellers vil man gjerne redusere de offentlige tannlegers arbeide på (betalende) voksne pasienter. Dette foreslås f.eks. gjort ved å begrense statstilskuddet til de offentlige tannlegers faste lønn; man vil ikke gi tilskudd til deres arbeide på provisjonsbasis.

Videre vil man legge større vekt på profylaktisk arbeide på barn. Det ansees realistisk ved det å kunne redusere behandlingstiden pr. barn med 10–20 %, til 1,6–1,8 effektive tannlegetimer pr. barn engang i 1980-årene. Innsats av hjelpepersonell (tannpleiere) poengteres i denne forbindelse.

Denne «knipetangsmanøver»: 1) begrenning av klientellet for den offentlige tannpleie, og 2) reduksjon av behandlingsbehovet i denne gruppe, fører til at Staten ikke planlegger noen storstilet økning i antall offentlige stillinger for tannleger – man legger seg på et tall stort ca. 13–1400 stk. Nu er en Stortingsmelding intet bindende dokument for Stortinget – den skal kun

tjene som en orientering for representantene – men det er realistisk å regne med at man (Dept.et) vil oppnå tilslutning til hovedlinjene i meldingen. Altså vil de fleste av oss måtte søke arbeide utenfor røkta.

Hvis noen trodde at den alminnelige private tannlege skulle få lov til å forbli aldeles ubeført av fremskrittet, så nei... Man vil «integrere» ham i den totale tannhelsetjeneste, delvis ved positive virkemidler: hjelp og økonomiske garantier ved etablering; delvis ved negative: etableringskontroll. Dessuten vil man ha lover for til enhver tid å tilpasse de privates arbeide til myndighetenes planer med tannhelsetjenesten. Det er dette som på arbeiderpartisk kalles «styring». Således er der en reell fare for sniksosialisering av tannlegeyrket; «privatpraktiserende» kan fort bli en uttullet betegnelse hvis reguleringsglade departementsfolk får tukle for meget med forholdene.

Prisene på tannbehandling foreslås å komme under offentlig tilsyn, dvs. man vil ha faste stykkpriser. I tillegg tales der om det fordelaktige ved at tannlegens inntekt ikke «silkes» (sic!) ved stykkpriser alene. Sikter man allikevel mot fastlønsordninger for alle tannleger?

Vel, kjære lesere, dette er ikke ment som noen fyldestgjørende gjennomgang av meldingen. Men, mistenksomme som vi er, frykter vi for at ganske mange ikke har lest den i det hele tatt. Derfor dette høyst subjektive synopsis. Kunne det friste noen til å lese meldingen in extenso (den er å få kjøpt) så meget desto bedre.

Knut.

Hvordan TØR vi ha en annonse for tyggegummi i dette bladet?

Grunnen er at dette ikke er en vanlig tyggegummi — **den er sukkerfri!**

De fleste er vel enige om at mange mennesker har et behov for å ha noe å tygge på, enten det er en pastill eller en tyggegummi. A/S Alfred Benzon i København, et av Danmarks største firmaer på medisinalsektoren, har uteksperimentert en sukkerfri tyggegummi — Sor-Bits. Sætningen er foretatt på alkoholbasis med Sorbitol (polyvalent alkohol) og er derfor mindre skadelig, samtidig som den virker forfriskende på munn og svelg.

Vi betrakter Sor-Bits som et skritt i retning av bedre tannhygiene. I Danmark har tannlegene gått aktivt inn for å dele ut Sor-Bits som en oppmuntring for små og store pasienter.

APPELSINSMAK, MENTOL/LAKRISSMAK,
SALMIK/LAKRISSMAK, PEPPERMYNTESMAK.

SOR·BITS

den sukkerfrie tyggegummi

Importør:
A/S ALFRED BENZON, OSLO

Studiekreditt for odontologer

Norsk Kollektiv Pensjonskasse og Bergens Kreditbank har gått sammen om en kredittservice for tannlegestudenter.

Ordningen går ut på at studenten kan låne kr. 3000,— pr. år fra og med annet studieår. Det blir gitt et enkelt kontolån etter kassekredittprinsippet, hvor studenten kan trekke på kontoen ved sjekk etterhvert som han trenger midler, — opptil det beløp som er innvilget.

I motsetning til en ordning ved gjeldsbrevlån, vil det ved denne form for kontolån kun bli å betale renter av det til enhver tid uttrukne beløp av kontoen. Det innvilgede beløp vil bli notert som en øvre grense for uttak. Utover dette er Bergens Kreditbank villig til å yte nyuteksaminerte tannleger en kreditt på kr. 10.000,—. Sikkerhet for lånene stilles mot pant i Livs- og uføreforsikring i Norsk Kollektiv Pensjonskasse. Denne kreditten må imidlertid etableres separat etter forutgående drøftelser med banken.

Bergens Kredittbank A/S

«Ikke størst, men effektiv» er vårt slagord. Vi føler oss tilstrekkelig stor til å dekke hele spekteret av tjenester som De kan forlange av en moderne forretningsbank. Men samtidig er vi tilstrekkelig liten til å kunne gi personlig behandling, og til å kunne imøtekomme de individuelle behov på en smidig og fleksibel måte. Nettopp dette er ting som teller for våre kunder.

Bergens Kreditbank har kontorer i Bergen—Oslo—Sanda—Nordfjordeld—Sandana—Mo i Rana.

Kontakt: Oslo, Kirkegt. 19,
Avd.sjef Arne Brokhaug.
Telefon 41 57 50

Norsk Kollektiv Pensjonskasse A/S

er et ungt selskap — bare 35 år (hvilket også er nær gjennomsnittsalderen til våre ansatte) — men vi har allerede rukket å bli landets nest største livs- og pensjonsforsikringselskap. Vi tilbyr hele spekteret av individuelle og kollektive livs- og pensjonsforsikringer, og forvalter bl.a. pensjonskassene til Den Norske Tannlegeforening. Snakk med vår distriktssjef Cato Torp som har rik erfaring i slett fag og vil kunne råde Dem riktig.

Kontakt: Oslo, Kronprinsensgt. 9,
Distriktssjef Cato Torp.
Telefon 33 76 80

STRØTANKER OM TANNHELSE- TJENESTE

Alle er og har vært like siden opprettelsen av offentlig tannhelsetjeneste i Norge enige om berettigelsen av denne. Folketannrøkta har kommet til å stå svært sentralt innen tannhelsesektoren. Offentlig tannhelsetjeneste fyller definerte behov og løser oppgaver som best kan løses på denne måten. Jeg tenker på hjelp til definerte sosialgrupper, gjennomføring av omseggripende profylaksetiltak og informasjon til folkegrupper. Men er et samfunn som det norske tjent med en ensidig prioritering av *kun* dette tannhelsetilbudet? Jeg tror man taper noe verdifullt ved det.

Utgangspunktet må være at folketannrøkta og systemet med privat praksis utfyller og inspirerer hverandre. Jeg tror det lar seg gjøre å si noe konkret om hvordan dette fungerer. Hvilke kriterier skal legges til grunn ved en sammenlikning? Spørsmålet er litt irrelevant fordi systemene har positive egenskaper som utfyller hverandre, og fordi systemene også innehar egenskaper som er felles.

Behandlingens kvalitet er den samme i begge systemer. Folketannrøkt gir ingen dårligere behandling. Kvaliteten er først

og fremst avhengig av folkene som bekler stillingene og innstillingen de har til arbeidet sitt. Forøvrig gir den odontologiske utdanning en høy grad av kompetanse uansett. I den grad enkelte mennesker som velger privatpraktiserende tannleger forlanger en *dyrere* behandling enn strengt tatt nødvendig, må dette få bli deres sak og en demokratisk rett. Allikevel er dette i og for seg utopisk i de fleste tilfeller, fordi folk i stadig sterkere grad er prisbevisste (jfr. NTF's utarbeiding av standardpriser), og fordi folk ikke akkurat ønsker å drive veldedighet for tannleger med pengesorger. Tilbake står argumentet med at tannlegene med sin faglige kompetanse slår hull i hodet på uvitende folk og foreslår de dyrreste behandlingstilbudene for pengenes skyld. – Det ville være stor synd om en generell mistenkeliggjøring skulle drives så langt at tannlegers etiske sans og ansvarsfullhet som mennesker skulle betraktes som intet. Dessuten er de aller fleste samvittighetsfulle og «overbehandler» ikke pasientene. Det har de som oftest ikke engang anledning til.

Folketannrøkta har definerte målgrupper og siktepunkter for sitt arbeid. Folk kan fritt velge dette tilbudet for seg og sine barn. Økonomien teller for folk med mange

barn. Folketannrøkta er et gode i en velferdsstat, en velferdsstat på stadig marsj fremover. Et personlig og menneskelig forhold til sin tannlege kan meget vel etableres både til den offentlige som den private tannlegen. — Alle tannleger er mennesker, og alle har de gjennomgått den samme utdannelsen. — Men i og med den offentlige tannleges sosialt betonte arbeidsplikter og -mål, vil denne tannlegen føle at han gjør best arbeid overfor og gir mest til de flere fremfor de få. Han har mange pasienter han setter pris på, og mange pasienter setter pris på ham. Men dog: han har forpliktelser, han har lønn og han har fritid. Han setter pris på arbeidsordningen og er glad for at han slipper store lån etter en privat-etablert praksis. Men han forvalter offentlige midler, og enkelte vil kunne føle et behov for å etablere seg privat og ha forpliktelser bare overfor sine pasienter. Andre vil velge en motsatt utvikling fordi arbeidet gir større perspektiver på den måten. Skal tannlegene fratras valgmuligheten? Enn si pasientene?

Ikke desto mindre må det være riktig å forsere en videre utvikling av offentlig tannhelsetjeneste (flere fylker står fremdeles uten folketannrøkt) slik situasjonen er i dag. Utdanningskapasiteten gir et overskudd av tannleger samtidig som grupper i samfunnet har et latent behandlingsbehov. En klarere definering av tannhelsepersonellens sammensetning på grunnlag av behandlingsbehovet er også påkrevet.

Helt til slutt: Kanskje hadde det vært like bra at beordningsloven for tannleger hadde vært opprettholdt for på den måten å utvirke en høyere utbyggingstakt på tannhelsesektoren?

Morten Helgeland.

KORT RISS OMKRING STATENS PLANER MED TANNHELSESEKTOREN

De aller fleste av studentene og tannlegene vet hvordan situasjonen er på tannhelsesektoren i dag. Tannhelsen her i landet er dårligere enn de fleste andre land. Vi har

en stor latent etterspørsel etter tannhelsetjenester og store sosiale ulikheter i fordelingen av behandlingstilbudene. Samtidig har vi flere og flere studenter og tannleger som vil arbeide i offentlig regi, ja vi har mange flere enn det er stillinger, til slik mange blir pressa til å ta seg jobber i utlandet. Forståelsen for viktigheten av organisert masseprofylakse er også stor. Vi ser at alle forutsetningene for økt utbygging av den offentlige tannhelsetjenesten er tilstede. Folketannrøktas målsetting er ikke på langt nær oppfylt. Hva gjør så Staten i en situasjon som den vi nå har på tannhelsesektoren? Det kan vi finne ut ved å lese den siste Stortingsmeldingen om den offentlige tannhelsetjenesten (st.meld. III) og andre skriv fra sos.dep.

Hva får vi så servert her?

Om vi leser det departementale språket riktig, så står det svart på hvitt at vi får en rasjonalisering av den offentlige tannhelsetjenesten og en nedskjæring av bevilgningene. Om det var noen som trodde vi fikk flere offentlige stillinger må de leite andre steder.

Rasjonaliseringa på tannhelsesektoren varslet allerede Mork om på NTF's generalforsamling 13. okt. —73, men det var ikke mange som forstod helt hva han sa dengang. Bevilgningen vil bli skåret klart ned i og med at fylkene nå blir pålagt å dekke 50 % av utgiften mot før 40 %. Alle vet hvor stram økonomi fylkene har, og når vi vet at Staten samtidig foreslår at fylkene skal dekke 50 % av utgiftene til sykehusdrift mot før 25 %, så kan enhver tenke seg hvor mange nye stillinger som vil bli opprettet til oss. Vi spør da hvem som vinner og hvem som taper på dette forslaget fra Staten. Like raskt kan vi svare at det i hvertfall ikke er den vanlige befolkningen vi har som pasienter, som vil tjene på dette. Hvorfor går da Staten til slike tiltak? Vi mener at man ikke skal ha illusjoner om Staten. Den tjener sin hensikt i et større økonomisk og politisk spill. I dag er det de store investeringene på oljesektoren som krever sitt, og hvem tjener på dem? Staten trekker her midler fra ulønnsomme sekto-

rer som helse- og sosial- og undervisningssektoren. Alle vet jo hvilke enorme beløp som kreves i Nordsjøen, vi ser bare hvordan vanlige folk nå må streve for å få lån til boliger f.eks.

Studentene og tannlegene må slå tilbake St.meld. 111, og kreve høyere bevilgninger og flere offentlige stillinger på tannhelsesektoren, slik at vi *virkelig* kan angripe tannsykdommene og få bort alle sosiale skeivheter.

Norges Kommunistiske Studentforbund på odontologi.

RETTELSE

Vi beklager at det i tannlege Aage Hansens artikkel «Tannpleie for handicappede»

i juninummeret hadde sneket seg inn enkelte feil i talloppgavene. Følgende korreksjoner er aktuelle:

Side 145, første spalte. «Man regner at ca. 58 % av de oligofrene også har cerebral parese». Riktig tall er ca. 30 %.

«Av pasienter som har cerebral parese som hovedlidelse, regnes halvparten å være normalt begavet, mens ca. 48 % er åndssvake.» Riktig tall er ca. 20 %.

«Over 4 % har epilepsi.» Riktig tall er 20 %.

Side 149, annen spalte. «Klinikker må innredes ved institusjonene og regelmessig behandling må starte i 4-5 års alder.» I manuskriptet står «- - 2-3 års alder», og det er forfatterens mening!

VIKING

DIAMANTINSTRUMENTER

leveres i følgende finhet: Grov-G
Regulær-R — Fin-F — Superfin-S.

DENTAL-SLIPESTENER

i «Green Grit» og «White Grit» —
monterte og umonterte — leveres
foruten i «Regulær» finhet, også i
«Grov» og «Fin» på spesiell be-
stilling.

HVERT «VIKING»-INSTRUMENT GARANTERES FRA FABRIKKEN
FØRES AV DENTALDEPOTENE

KOMPLEMENT

Bidrag til seminar ved Wiggo Isachsen, i samarbeide med P. Bratteberg, B. Garaas, K. Gløersen, E. Juell og K. Kjellsen.

INNLEDNING

Etter at man i lang tid hadde vært klar over at blod i større grad enn annet animalsk vev hadde evnen til å holde seg friskt, ble det i slutten av det forrige århundre eksperimentelt påvist at blod hadde en baktericid virkning – selv uten nærvær av leukocytter. Dette indikerte en hittil ukjent serumfaktor som på en eller annen måte var involvert i det immune forsvar. Begrepet *komplement* ble innført av Paul Ehrlich omkring århundreskiftet; han ville med dette påpeke at det her dreide seg om en substans som kompletterte (fullstendigjorde) antistoffvirkningen, dvs. eliminasjon av stoffer som kunne være til fare for organismen.

NATUR

Den senere tids immunologiske forskning har vist at denne betraktningssmåte var altfor snever, idet man i dag kjenner til et helt system av serumproteiner med komplementvirkning. Det dreier seg i det vesentlige om β - og γ -globuliner, til dels med enzymkarakter, som virker inn på hverandre etter et nokså komplisert reaksjonsmønster. De enkelte faktorer har fått betegnelsen C'1, C'2 osv. til C'9, hertil kommer en del undergrupper som senere skal få en nærmere omtale. Ved hjelp av elektroforese, geldiffusjon, sedimentasjon, prøvning av termostabilitet og andre metoder har man klart å isolere mange av faktorene i tilnærmet ren form; dette skal det imidlertid ikke gåes nærmere inn på her. Det vil i hovedsaken bli lagt vekt på å gi en fremstilling av reaksjonssekvensen mellom de enkelte faktorer – så langt disse er kjent, eller i det minste sannsynliggjort –, og deretter vil noen av relasjonene til andre reaksjonsmekanismer i organismen bli antydnet. Faktorene som er av betydning for

de enkelte raksjoner er angitt i parentes (kfr. s. 2).

INTERAKSJON

Forutsetningen for en aktivisering av komplementsystemet er at det finner sted en binding mellom antistoffets reaktive gruppe og den determinante del av antigenet, at det med andre ord blir dannet et antigen-antistoff (Ag-Ab) kompleks. Alt etter de kvalitative og kvantitative forhold ved antigenene vil komplementvirkningen arte seg noe forskjellig; av didaktiske grunner skal vi imidlertid i det følgende eksempel på forløpet av reaksjonskjeden tenke oss at antigenet er en integrert del av membranen på en erytrocytt:

FAKTORENE

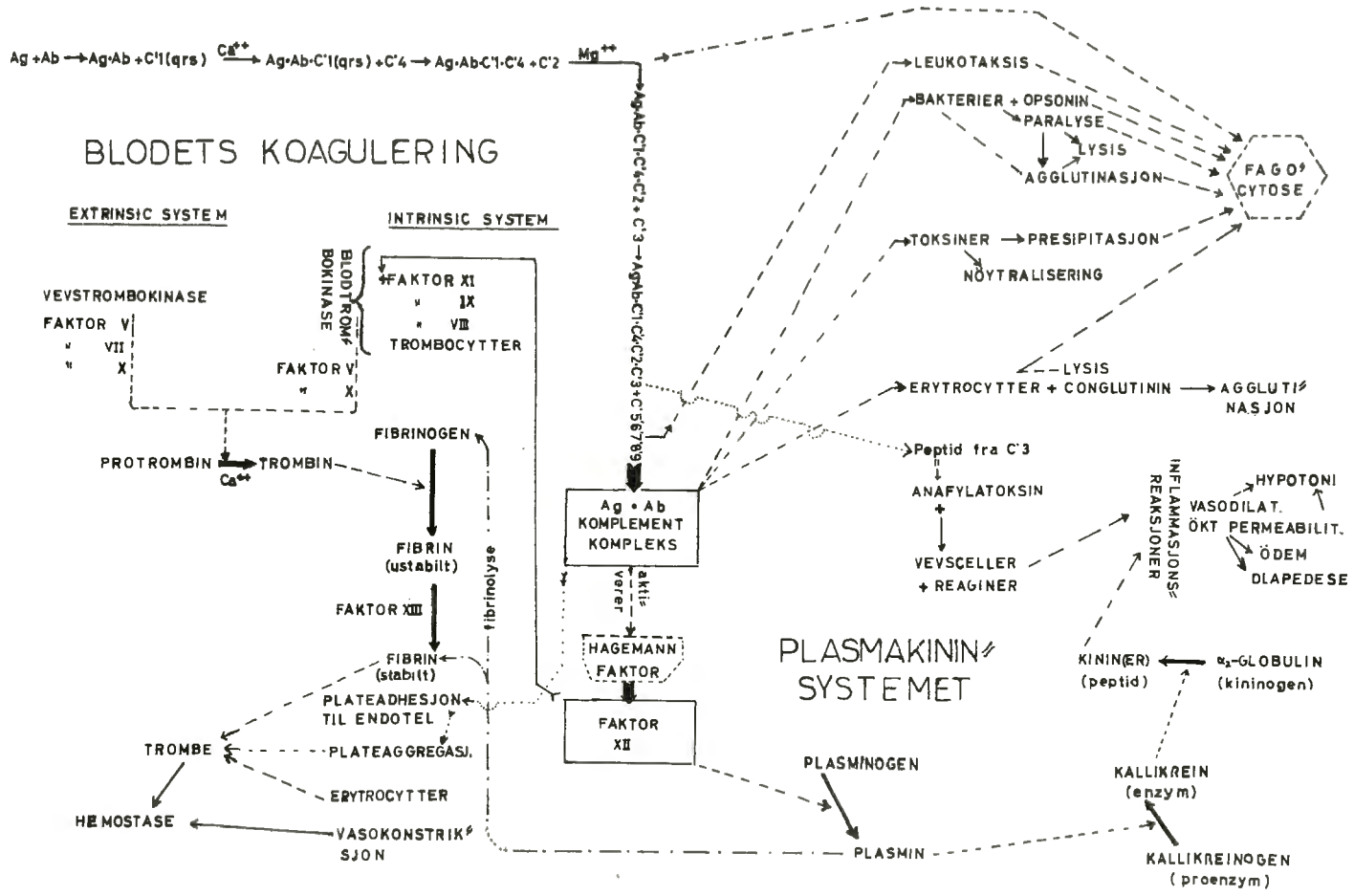
C'1 er satt sammen av tre komponenter – q, r og s – som holdes sammen av Ca⁺⁺-ioner. Etter dannelse av Ag-Ab komplekset fikseres C'1 til antistoffet ved hjelp av q; s er en proesterase som aktiviseres av r (kfr. s. 2 og 4).

C'4 mister under innvirkning av C'1-esterasen et peptid og blir i sin modifiserte form festet direkte til membranen.

C'2 gjennomgår også en forandring etter kontakt med C'1-esterasen og festes deretter direkte til C'4, slik at vi får dannet et C'4-C'2 kompleks, som er fiksert direkte til antigenet. Reaksjonen betinger medvirkning av Mg⁺⁺-ioner. C'1-esterasen er frå nå av uten betydning for det videre reaksjonsforløp.

C'3 spaltes som neste skritt etter berøring med C'4-C'2 komplekset i flere fraksjoner; én av disse danner anafylatokin, en annen bindes til antigenet og innleder den egentlige lytiske process som så fullføres av faktorene

C'5, 6, 7, 8 og 9. De siste faktorenes rolle

i reaksjonssammenhengen er ennå ikke helt klarlagt, men sluttresultatet – i vårt tilfelle en hemolyse – resulterer i en perforasjon av erytrocyttmembranen. Hullene som faktisk lar seg påvise i elektronmikroskopet, har en gjennomsnittlig diameter på ca. 90 Å.

FAGOCYTOSE

Immunreaksjonene kan imidlertid ytre seg forskjellig alt etter antigenets art (kfr. s. 2): bakterier kan skades (lysis), agglutineres eller lammes i sin bevegelighet og fagocyteres. Dersom det dreier seg om løselige antigener (f.eks. toksiner), kan det komme til en direkte nøytralisering av giftvirkningen eller til en precipitasjon med påfølgende fagocytose. Denne egenskapen har til dels de *fikse* celler i kroppen, som f.eks. Kupffer celler i leveren, karendotel og celler i det lymfatiske system. Den viktigste rolle spiller imidlertid organismens *frie* fagocyterende celler, nemlig histiocytene og leukocytene.

LEUKOTAKSIS

Den kjemotaktiske effekt overfor leukocytene tilskrives faktorene C'5, 6 og 7. Fagocytosen kan ikke erstattes av de spesifikke immunreaksjonene på noen måte. Dens betydning ser man tydelig ved agranulocytose: ved mangel av de fagocyterende leukocytter kan det komme til en livsfarlig svikt i infeksjonsforsvaret, selv om Ag-Ab og komplementreaksjonene viser et normalt forløp.

CONGLUTININ

Conglutinin er et stoff som reagerer med aktivert komplement, altså etter at det er bundet til Ag-Ab komplekset. Det dannes i serum under infeksjoner eller ved kunstig immunisering. Resultatet blir en agglutinasjon. Dette kan ha betydning ved en rekke diagnostiske prøver. Fenomenet er et eksempel på at dannelsen av et autoantistoff kan være en helt normal prosess, som spiller en normal fysiologisk rolle.

BLODETS KOAGULASJON

Skjemaet på s. 2 viser at Ag-Ab-komplement komplekset har relasjon til mange av prosessene som finner sted i organismen; det kan ha en direkte innflytelse på faktor XII i blodets koaguleringsystem – Hagemannfaktoren –, som over 'intrinsic system' fører til dannelsen av fibrin.

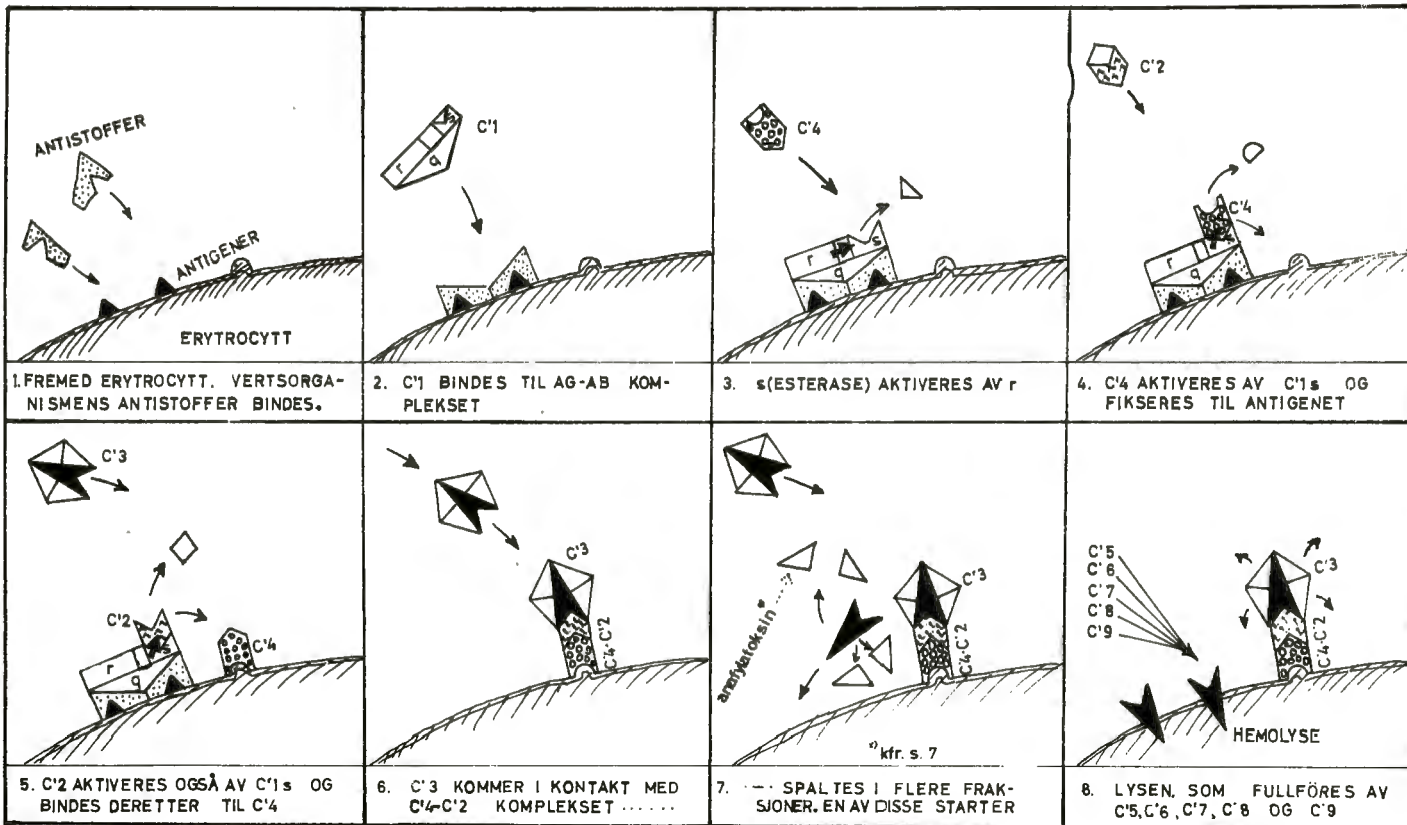
PLASMAKININ-SYSTEMET

Plasma-kininsystemet er en annen av mekanismene i serumet som blir influert av kompetent-reaksjonene. Mange proteolytiske enzymer spalter av polypeptider fra globuliner og forårsaker dannelsen av Plasmakininer.

Man kan her, som ved blodkoagulasjonen snakke om et 'intrinsic' og et 'extrinsic system'. En annen viktig faktor er det fibrinolytiske enzymet plasmin. Enkelte moderne forskere er av den oppfatning at det til stadighet dannes fibrin i blodbanen ('continuous coagulation') og at reaksjonskjeden holdes i likevekt av en motsatt rettet fibrinolytisk aktivitet. Komplement kan ved å influere på Hagemann-faktoren forskyve denne likevekten, slik at vi får en økt blodkoagulasjon med dannelse av tromber, eller en aksentuering av fibrinolysen som igjen vanskeliggjør sårtilheling. Plasmin kan også føre til dannelsen av kininer. Hvis disse opptre i unormale mengder, kan det gi seg utslag i symptomer som svarer til det klassiske bilde ved inflammasjon: vasodilatasjon og økt karpermeabilitet fører til hypotoni og ødemer. En innvirkning på glatt muskulatur bør også nevnes. Kontraksjon i bronchiene forbundet med økt sekretorisk aktivitet fører til respirasjonsbæver.

ANAFYLAKSI

Visse antistoffer – reaginer – har evnen til å binde seg til vevsceller. Dersom et peptid, spaltet av fra C'3, trer inn i reaksjonen, antar man at dette fører til dannelsen av inflammasjonssymptomer som nevnt ovenfor.

KONGENITTE MANGEL-TILSTANDER

Det er registrert enkelte tilfelle hvor faktor C'2 mangler. Årsaken er sannsynligvis en mutasjon i genet for C'2. Tilstanden ytrer seg ved nedsatt aktivitet ved hemolyse, baktericidi og den immune adherens. Av dette skulle man tro at individer med C'2 mangel til stadighet ville være utsatt for bakterielle infeksjoner. Dette er imidlertid ikke tilfelle og man har kunnet påvise at det til stadighet er nok C'2 aktivert til å stå mot infeksjose angrep.

Hereditær mangel på C'3 er oppdaget hos en kaninstamme. Dyrene er altså ikke i stand til å danne komplementbinding. Dette gir seg utslag i bl.a. mangel på baktericidi overfor komplementsensitive salmonellastammer, og toleransen overfor homotransplantater er vesentlig større enn hos friske dyr, selv om de respektive iso-antistoffer er til stede.

Ved C'4 mangel er det påvist en nedsatt

hemolytisk aktivitet. Målinger har vist at IgE globuliner var i serum i normal konsentrasjon, men at evnen til binding til Ag-Ab-C'1 komplekset manglet. Dette kan enten skyldes at man her har en modifisert form av C'4 faktoren som ikke har hemolytisk effekt, eller at det også kan foreligge en spesifikk C'4 inaktivator.

Det skal til slutt nevnes at også andre faktorer kan forårsake forstyrrelser i komplementets reaksjonskjede. I serum finnes det en spesifikk esterase-hemmer som griper inn i C'1 aktiveringen av C'4 og C'2. Videre er enkelte bakterier i stand til å syntetisere inhibitorer som motvirker komplementaktiviteten.

Selv om det i det ovenfor nevnte er anskueliggjort at komplement spiller en sentral rolle i mange av serumets mekanismer, har man ikke funnet noe definitivt bevis på at det er uunnværlig for å opprettholde normale livsfunksjoner.

INTENSIV

DEN SVEITSISKE KVALITETSDIAMANT

med den ideelle korning av diamantbelegget:

- Sliper **grovt** nok til at arbeidet går raskt fra hånden
- Sliper **fint** nok så etterpuss av preparering sjelden er nødvendig

Dobbelt belegg på alle hjørner og overganger

NYHET: GOLDEN SET spesielt for composit-materialer

Be om formkart.

A/S Dental-forsyningen

DENTAL DEPOT, Postboks 9021, Vaterland, Oslo 1

Bill. merket ,BEGRENSET TANNLEGEVIRKSOMHET'

Det var også i år bare noen få sisteårs-studenter som fikk anledning til å utvide sin kliniske erfaring i løpet av sommerferien. Den store bøygen er å få tak i arbeid, både fordi tannlegene ute i praksis ikke er oppmerksom på hvilken hjelp og avlastning de kan få, og kanskje fordi så mange av dem er bortreist for ferien.

Jeg er så heldig å ha en velvillig far i yrket, så neste skritt var å sende inn søknad til Tannlegekontoret, Sos.dep. Etter snaue 2 uker kom så i posten:

- 1) Midlertidig tillatelse til begrenset tannlegevirksomhet,
- 2) Blankett for tannlegeløfte,
- 3) Blankett for tilsynserklæring,
- 4) Særtrykk av lov om tanmlægers rettigheter og plikter.

Det var ikke med verdens aller største selvtillit at jeg stilte opp til første arbeidsdag med hvit frakk og høytidelig tillatelse fra Det Kongelige Sosialdepartement. Men tross alt hadde man ervervet seg en del klinisk erfaring på forhånd, og hovedhensikten var å utvide denne.

Pasienter var det ikke noen mangel på, og det var nok å gjøre hele sommeren. Påfallende mange kom fordi de hadde «mistet en plombe», men ved nærmere eftersyn viste det seg ofte at det fantes et større antall kaviteter samt tannsten og plaque i mengder. Uvitenheten om henholdsvis metoder var, ikke uventet, stor og adskillig hygieneinstruksjon måtte følges gies.

De fleste påsto at det ble børstet «grun-dig» en eller flere ganger pr. dag, men

kunne altså likevel oppvise gledelig stor fremgang til neste besøk. Det var mitt inntrykk at pasientene kunne motiveres for og instrueres i god munnhygiene på få minutter, men at de måtte mases på gjentagne ganger. Da var det en fordel å kunne se dem igjen med få dagers mellomrom og repetere leksjonen. Stort sett synes jeg dette var en takknemlig oppgave. Dog hadde enkelte pasienter den innstillingen at det var tannlegens oppgave å passe på tennene deres («Det er jo det dere får betalt for!»), men jeg tror og håper også disse skjønnte at det er de selv som først og fremst har ansvaret for sine tenner.

Når det gjaldt den konserverende del av behandlingen var det for det første en stor fordel å slippe å vente på aldri-nærværende instruktørers underskrifter. Prepareringstiden gikk ned til henimot et økonomisk forsvarlig nivå uten at kravene til kvalitet sank; det er uten tvil trening og atter trening som skal til her.

Så kan man spørre hva «begrenset tannlegevirksomhet» egentlig omfatter, jeg siterer: «Virksomheten er begrenset til forebyggende behandling samt enklere konserverende og periodontisk behandling utført i nærvær av den ansvarlige tannlege og på dennes fulle ansvar.» Ikke voldsomt veldefinert kanskje, men likevel nok til å ha en nokså god idé om grensene. Det sier seg selv at man bare gir seg ut på de oppgavene hvor man føler seg sikker på at man er kompetent.

Pasientene var av alle aldre, kjønn og fremfor alt sinnsstemninger. Derfor kunne jeg ikke unngå å få trening i å omgås

*Uttalen vil
røpe meg*

*Jeg er redd
for å tygge*

*Jeg er sikker
på at protesen
vil glippe når
jeg snakker*

*Jeg kommer aldri
til å venne meg
til den*

når problemet er mer mentalt enn dentalt... anbefal Dr. Wernet's

Også De har sikkert pasienter som er engstelige for å bruke tannprotese. Pasienter som tror at protesen stadig vil gi dem plager og som føler at de aldri vil lære å bruke protesen på en naturlig måte.

Ta Dr. Wernet's Denture Fixative Powder til hjelp når De skal forklare at engstelsen er unødig og overdreven. De sikre festeegenskapene til dette festepulveret – som mer enn noe annet merke anbefales av engelske tannleger – kan utvilsomt bidra til å gi pasienten den nødvendige selvtillit.

Dr. Wernet's Denture Fixative Powder

Fåes i apotek, fargehandlere og de fleste parfymier.

Encimportør: **Leiv Engelschjøn A/S**, Kirkevn. 59, 1322 Høvik.

dem på en måte som var hensiktsmessig for behandlingen, hermed mener jeg for eksempel å berolige de nervøse. Det var ikke så få som hadde kronisk tannlegeskrek og hoppet i stolen bare man tok etter sonden. Akkurat disse kunne imidlertid bli de mest trofaste pasientene når det bare ble bevist for dem at det ikke var noe særlig vondt likevel.

Det fremgår vel av det ovenstående at jeg sterkt anbefaler andre å «ofre» sommerferien på samme måte, men det avhen-

ger selvfølgelig av at det tilbys arbeide. Tannlegene har utvilsomt også fordel av denne ordningen, både økonomisk og faglig, så jeg henstiller til interesserte over det ganske land om å opprette kontakt med studentene, og ønsker neste års «sommerjobbere» lykke til.

Det var ofte givende å diskutere med den gamle, erfarne sakkunnskapen, og å se ham i arbeide; han gav også uttrykk for at han hadde både glede og nytte av å høre mitt syn på sakene.

Knut P. Kolderup.

NORSK MEDISINALDEPOT

OSLO - BERGEN - TRONDHEIM - HARSTAD

Slikt kan skje:

En tannlege skulle trekke ut en melketann på en liten pike. Selve uttrekningen overlot han til en assistent.

Denne trakk ved en feiltagelse ut en av barnets permanente fortenner. Da tannlegen ikke hadde gitt sin assistent tilstrekkelig instruksjon, ble han ansett ansvarlig for skaden. Selskapet ydet erstatning.

Overlat heller risikoen til oss!

TA en ANSVARFORSIKRING i

Storebrand-Idun

GRUPPEN

Telefon 42 18 70

NOS-sommerkongress i Stockholm.

Syv stykker hadde meldt seg på til årets nordiske odontologiske sommereventyr i Stockholm, men skuffelsen var stor da det viste seg at motet sviktet hos 10. termins jenter som skulle stå for det kvinnelige innslaget fra Norge. De meldte avbud! Fy f... , dårlige greier! Nok om det. Det maskuline (?) innslaget meldte i alle fall ikke avbud. Espen Holager og undertegnede dro som delegater fra Oslo. Jan Raastad var med til onsdag og ble da avløst av Thor Fredrik Hoff (Business-mann rett fra Zürich) som var med resten av uken. Tidspunktet for kongressen, for de som ikke måtte vite det, var 19.-25. august.

NOS-sommerkongress er den av NOS's tre årlige kongresser som har størst innslag av selskapelighet i tillegg til de fagpolitiske diskusjonene som for så vidt alltid er hovedsaken på NOS-møtene. To delegater sendt fra hver av de 11 skolene i Norden er pålagt å møte på møtene. Resten av deltagerne må gjerne være med på møtene om de har interesse av det, men de pleier oftest å følge et sightseeing-shopping-utflukt-program som er lagt opp for dem.

Til saken; en rask presentasjon av noen av punktene fra møtene:

Valg: Ny generalsekretær: Anders Westermarck, Umeå. Ny informasjonssekretær: Nina Døhl, Umeå. Ny redaktør: Jarmo Vaitinen, Helsinki. At begge sekretærene er fra Umeå er gunstig for NOS-økonomien da man unngår dyre reiser til Presidiet møter.

Neste års møter: Høstmøtet -74: Malmö. Vårmøtet -75: Helsinki. Sommerkongressen -75: Bergen.

Stipendiatutveksling: I høst skal vi ha utveksling med Göteborg + at Malmöstipendiaten fra i vår også kommer i høst. Nærmere informasjon følger siden. Til våren står Helsinki for tur, og det matcher godt med NOS-vårmøtet slik at SU/OF kan spare noen penger. I forbindelse med sti-

pendiatutvekslingen diskuterte man også mulighetene for lengre stipendiatutvekslinger, flere uker, kanskje en måned eller to. Dette måtte i så fall bli en sak mellom stipendiaten og den mottagende skole. Det hele er også avhengig av at fakultetene er positivt innstilt slik at stipendiaten kan få gjøre klinikk-tjeneste og også få godskrevet denne tjenesten på sitt eget fakultet bl.a. av hensyn til kvotekravene. NOS-kontaktene fikk i oppdrag å undersøke mulighetene for en mere langvarig utveksling av stipendiater med sine respektive klinikk- og fakultetsledelser.

NOS-fotball. En ikke fullt så gledelig følge av at Oslo vant Nordisk Odontologisk fotballmesterskap i år, er at vi skal arrangere neste års mesterskap. Dette skal gå på vårparten, og planleggingen bør begynne allerede nå! Idrettsoppmannen trenger hjelp fra interesserte personer. Så meld fra til Tom Nordby eller meg og hjelp til.

Journalssystem: Det viste seg at alle skolene har en papirmølle av dimensjoner. Göteborg er pålagt å sammenkalle til et møte om journalssystemene for eventuelt å kunne plukke ut de positive punktene fra de enkelte skolene til en rekommendasjon som sendes fakultetenes ledelser og/eller blir brukt som utgangspunkt for et eventuelt engasjement fra Studentutvalgets side.

Kvotekrav ble tatt opp som et informasjonspunkt. Det viste seg at vi fremdeles har kvotekrav som ligger høyt. Spesielt er vårt arbeidspress på protetikkk stort sammenliknet med de andre skolene.

Profylakse: Profylakse ble forholdsvis grundig diskutert og resultatene av diskusjonen kommer til å bli brukt som arbeidsgrunnlag for et initiativ fra Studentutvalget. Det var stor enighet om at profylakseundervisningen konsentreres altfor lite om de psykologiske og pedagogiske sider ved profylaksen. Videre er undervisning altfor

«Korridorpolitikk» på et av møtene.

Bjørn og Rolf fra kongresskomitéen.

oppstykket og dårlig samordnet. Man diskuterte også innslaget av annet personell i profylaksen. KS og TP kommer i første rekke, men man mente også det ville være positivt med bedre pedagogiske kvalifiserte krefter i fremtiden som barnepedagoger, folkeskolelærere o.l. Som sagt; diskusjonen om profylakse vil bli fulgt opp av Studentutvalget, ja når dette leses er man faktisk igang.

Totalbehandling ble også diskutert. Saken er ikke så aktuell for oss her i Norge. I prinsippet er totalbehandling innført, om enn ikke på den måten vi helst hadde ønsket. Systemet i Åbo er ganske bra: Hver student har sin faste plass hvor man gjør alt arbeidet. Man kan så tenne forskjellige lys for de forskjellige faginstruktørene. På den måten klinikken her i Oslo er bygget

opp kan vi ikke vente å få innført noe liknende, men heller anstrenge oss for å rette på svakhetene ved vårt system innenfor de rammene som er gitt. Dessuten skal det tilføyes at det er ulemper ved systemet i Åbo, men jeg skal ikke komme inn på dem her.

— — —

Dette var de viktigste punktene fra den faglige delen, men man må for all del ikke glemme de mindre faglige sider av kongressen. Rammen var lagt opp omkring Stockholm-OF's festlokale (Nya-OF) hvor vi tilbrakte noen fortreffelige kvelder i løpet av uken. Et bra diskotek, et gammelt piano, en pianist under dekknavnet «Lepastille» (member of USA-streaking team) og et

Picnic med føden.

Hjemme igjen!

LEGEMIDDEL

**Tannkrem-tube
anno 1904.**

**Tannkrem-tube
anno 1974.**

Smaken forandrer seg.

(Fluor-tannkrem bør ikke brukes av barn under 7år uten etter samråd med tannlege.)

ny Stomatol

Carl A.Hoyer 0.5

formidabelt øllager var med på å gjøre disse festene til noe man minnes lenge, selv om det ble drukket såpass store kvanta alkohol at man egentlig ikke kunne vente å huske noe som helst. Av de mere spesielle arrangementene kan jeg nevne tivoli-femkamp på Grøna Lund hvor nordmennene markerte seg kraftig. Vi var minst 5 poeng bak nest siste lag, og det var til og med litt juks med i spillet, men altså ikke nok. Den tradisjonelle fotballkampen gikk av stabelen på en nydelig gressbane. Dette var så sent i uka at jeg ikke husker resultatet, men jeg tror NOR-IS-MARK vant 5-1 over SVEA-LAND. Vi var også en dag på det nye kjempe-sykehus-komplekset Huddinge, hvor også den nye tannlegehøyskolen skal ligge, og vi var på Pripps bryggerier. En dag gikk også turen ut til et lite landsted ute i Stockholms skjærgård hvor vi stekte lam, badet og hadde det svært fint hele dagen faktisk. Om kvelden prøvde vi hvor mange

kongressdeltagere vi kunne få inn i en 15 manns badstue, og det var ikke få. Jeg får bare håpe det ikke blir noe slags etterspill etter denne meget intime badstueutfukten. På fredagskvelden var det ølstafett, – singel sådan, hvor undertegnede brakte de to gedigne vandrepremiene hjem til Oslo. Lørdagskvelden spiste vi en aldeles fortreffelig middag på et fasjonabelt sted i Djurgården og rundet av aftenen med et nachspiel på hotellet som vi hadde gjort mange ganger før den uken. Espen, Thor Fredrik og jeg skulle forøvrig med et tog som gikk klokken syv søndagsmorgen, og for ikke å forsove oss dro vi direkte fra nachspielet. Det er slett ingen overdrivelse å si at vi var meget trette da vi utpå ettermiddagen atter satte bena på norsk jord etter en fin-fin kongress-uke i Stockholm.

Per Kristian Sundnes,
NOS-kontakt.

Dentalforbruksartikler

STØPEGULL

KVIKKSØLV

RAFFINERING

av gullrester og amalgamrester.

NORSK EDELMETALL

Egil Rambøl

Kr. Augusts gt. 15 A — Tlf. 20 04 24 - 20 04 40
BERGEN — OSLO

Hvorfor er SI-KO sur?

Jo, det har vi en meget god grunn for:

Den syrlige smaken skyldes fruktsyre. Den øker utskillelsen av spyttet og gjør det kalkrikere. (Professor Pickerill's teorier om den sure profylakse). Når spyttet strømmer inn mellom tennene og langs tannhalsene vil det være med på å nøytralisere de skadelige stoffene som løser opp emaljen.

Men SI-KO er annerledes på flere måter. SI-KO er *vannløselig*. For at ingen pussemidler skal bli liggende igjen i tannkjøtt-lommene og kunne danne kjerner for tannsten.

Kort sagt, SI-KO er naturlig!

(Og som De vet - SI-KO får De både med NaF 0.2 % og De kan få den uten!).

DILLINGØEN

Ny metode til brug af tandtråd

MIKKEL KARDEL

Det er en fastslået kendsgerning, at tandtråd er det bedste hjælpemiddel, vi har til rengøring af approximalflader. Tråden kan anvendes både i smalle og brede approximalrum, og den renses ikke kun selve approximalfladen, men også hjørnerne.

Det er imidlertid en lige så stor kendsgerning, at anvendelsen af tandtråd aldrig er blevet særlig udbredt. Det har hidindtil været svært at instruere patienter, som ikke var specielt fingerfærdige, i brugen af tandtråd. Det var svært, fordi det er vanskeligt både at holde tråden og føre den korrekt – det fremgår bl.a. af flere AV-seriers instruktionsbilleder og trykte vejledninger, at tråden blot vikles om fingrene. Den skærer sig ind og er vanskelig at holde på. Resultat: tandtråd bruges ikke eller kun sjældent.

Flere firmaer har derfor forsøgt at fremstille tandtrådsholdere, men hidindtil uden held.

Der er imidlertid en enkel og let metode til brug af tandtråd. Man tager et stykke tandtråd og knytter en knude på den, så der dannes en passende stor ring, fig. 1. Derpå er det ganske enkelt at holde tråden, og føre den med tommelfingrene i overkæben, fig. 2, og med pegefingrene i underkæben, fig. 3.

Metoden må betegnes som »Columbustandtrådsægget« m.h.t. brugen af tandtråd. Den er nem at lære patienterne, og alle kan bruge den. Desværre er den nærmest ukendt – og det kan måske være grunden til, at så få bruger tandtråd.

Prøv Columbustandtrådsægget – og bliv begejstret!

Fig. 1. Columbustandtrådsægget: Tandtråd bundet sammen til en ring.

Fig. 2. Tråden styres i overkæben med tommelfingrene.

Fig. 3. Tråden styres i underkæben med pegefingrene.

PEDAGOGISK SEMINAR

Lørdag/søndag 25.-26. mai arrangerte Tannvernet et Pedagogisk Seminar for daværende 9. termins studenter på Sundvolden Hotell ved Tyrifjorden.

Seminarets første del omhandlet barn og barnetannpleie. Ikke så usmart, ettersom de fleste av deltagerne var iferd med å gjøre sine innledende erfaringer på barneavdelingen.

Psykolog Magne Ransdalen var første foredragsholder. Hans foredrag bar den ambitiøse tittel «Barnets psykiske utvikling», og kunne nødvendigvis ikke nå over alt, da hadde han vel snakket ennu. Istedet konsentrerte han seg om de trekk der har størst interesse for oss qua tannleger: Når vi har en liten tass inne til eftersyn, kommer det raskt frem at denne har en (sterk) *tilknytning* til en eller annen voksen, som regel da moren, han er generelt redd og han føler spesiell frykt overfor den *ukjente person*: tannlegen. Ikke så særlig gunstig for oss, altså, men vi har én ting på vår side: *barnets nysgjerrighet*, uten den ville det antagelig være umulig å få ungen opp i stolen.

Raundalen brukte biologien for å belyse hvilke mekanismer som ligger bak disse psykiske trekk og hvorledes deres innbyrdes betydning forandres når barnet vokser til, f.eks. hvorledes nysgjerrigheten etterhvert får overtaket på foreldretilknytningen og frykten for det ikjente.

Nestemann var tannlege Jørn Herje, som skulle lære oss «Praktiske knep ved behandling av barnepasienter». Nu ville han ikke være med på ordet *knep* («smaker av at nu lurar jeg deg»), men det kom ihvertfall frem endel råd og *anvisninger*. Her er noen av dem:

1. Vær (evt. spill) rolig.
2. Notér barnets reaksjoner, revider evt. behandlingsplanen underveis.
3. La pasienten stå ved 1. gangs undersøkelse.
4. Snakk direkte med barnet.
5. La (hvis mulig) barnet være tilskuer til behandling av søsken/foreldre.
6. Utnytt barnets nysgjerrighet.

Herje fremkastet også spørsmål som: Hvor lenge er tannlegen «ukjent» – hvor meget teller den hvite frakken – skal barnet premieres – skal foreldre være med inn?

Senere snakket direktør Johan R. Ringdal i Tannvernet om «Hjelpemidler i informasjonsarbeide». Han poengterte sterkt Tannvernets rolle som serviceorgan overfor tannleger – man kan derfra rekvirere brosjyrer, filmer, teaterbilletter, dias-kassetter m.m.m. Alt i alt er der store muligheter for den der ønsker eller er pålagt å drive tannlig informasjonsarbeide.

Kvelden var avsatt til festlige fornøyer. Da radio og platespiller tydeligvis ennu ikke har slått igjennom på Sundvolden, var det godt vi hadde Otto og trekkspillet. Han reddet kvelden. Ellers husker vi godt det hyppig gjentatte utrop «kom igjen'a Eilif».

Søndag morgen møttes man (enkelte synlig redusert) til overtannlege Terje Lothes «Oslo Kommunale Tannpleies målgrupper og hvordan de nåes med terapi og profylakse». Mest interessant her var beskrivelser av forsøk med fluortabletter etter P-pillemetoden som foregår i Enebakk. Tablettene distribueres her til hver enkelt husstand – det skal ikke kreves noen innsats

for å få tak i dem. Det rapporteres om gode resultater.

Tannlege, sekretær Eivind Karlsen snakket om «Arbeidsmarked og yrkesetikk for tannleger». Situasjonen er jo mildest talt anstrengt for øyeblikket, men Karlsen var optimist. P.t. må der skapes 60-70 nye stillinger hvert år utenom den offentlige tannpleie. NTF arbeider med kartlegning av landet for å finne ut hvor de kan opprettes, og man forsøker å utvirke offentlig økonomisk garanti for etableringen. Han gikk inn for en gradvis utbygging av refusjonsordningene.

Sistemann var distriktstannlege Johan Buttedahl med «Utviklingen av offentlig tannpleie i årene fremover». Han redegjorde for prinsipper og hensikt med folketannrøkt og skoletannpleie, snakket meget om de økonomiske muligheter for den som velger offentlig tannpleie og gikk inn for en gradvis overgang til skatteseddel-betalt tannpleie, selv om han også fremkom med viktige reservasjoner overfor dette prinsipp.

Seminaret samlet ca. femti deltagere.

kg

Was Sie hier nicht sehen können

ist der Perl-Effect

der ebenso wie die Farbe, im Schwarzweißdruck nicht abgebildet werden kann

Der neue Kunststoff-Frontzahn der Ivoclar

SR-VIVODENT **PE**

mit dem Perl-Effect

zeigt das der Naturperle gleiche Farbspiel des makellosen menschlichen Zahnes

IVOCLAR AG
SCHAAN-LIECHTENSTEIN

H. HOLST-BERG

Dental Depot A-S

BERGEN

OSLO

TRONDHEIM

IADS XXI. Internasjonale kongress

Den 21. internasjonale kongress i IADS ble i år avholdt i Amsterdam de to første uker av august. Norge deltok der med to delegater, samt to observatører. Disse var de eneste som meldte seg for deltagelse. Og til det er å si at sådan sett var det en skuffende liten interesse. Grunnen dertil kan muligens være et noe sporadisk kjennskap til IADS som organisasjon blant studentene, eller at de stipulerte priser for deltagelse var noe stive. Til det siste kan sies at det alltid så langt som mulig vil bli reist midler for å sende to delegater fra dette fakultet for å delta på kongresser. Disse vil så igjen blant interesserte studenter, bli utpekt av studentutvalget. For det andre så kan det være på sin plass å nevne noe om organisasjonen IADS.

ORGANISASJONEN

IADS står for International Association of Dental Students. Det er en sammenslutning av tannlegestudenter fra mange land over hele verden. Norge er heri såkalt «School Member», og det innebærer at vi har bare en stemme i Hovedforsamlingene i motsetning til «National Member» som har 3. OF betaler, skal betale, den årlige medlemskontingent. IADS ble konstituert i Danmark i 1951, og der ble det vedtatt følgende hovedsiktemål:

- A. a) Å fremme internasjonal kontakt og samarbeide mellom tannlegestudenter.
- b) Å opprette, samt oppmuntre til internasjonale prosjekter som vil stimulere interessen hos tannlegestudenter til fremgang i tannlegens kunst og vitenskap.
- B. Disse mål skal gjennomføres uten noen som helst form for diskriminering på politisk, sosial, religiøs eller nasjonal basis.

Ledelsen av organisasjonen står daglig under den såkalte Executive Committee. Den velges for hvert år på kongressens hovedforsamlinger. Og er da selvfølgelig ansvarlig overfor sistnevnte. Komitéen består av en president, sekretær, kasserer, redaktør samt utdannelses- og utvekslingsoffiserer.

KONGRESSEN

Den var for deltagerne stort sett delt i fire hoveddeler. Nemlig Hovedforsamlingene, Arbeidsgruppene, Diskusjonsgruppene og faglige arrangementer.

HOVEDFORSAMLINGENE

I disse fora ble fremlagt de forskjellige rapporter fra medlemmene av Ex. Com. Det ble deri skissert hva som i løpet av året var blitt utrettet, hva som var *tiltenkt* utrettet, samt prosjekter for nærmeste fremtid i IADS' regi. Valgene til ny Ex. Com. foregikk under siste hovedforsamling.

Presidentens rapport inneholdt også i år de vanlige klager over de vanskelige forhold som Ex. Com. arbeider under. Denne vanskelige kommunikasjon skyldtes i all vesentlig grad medlemmenes geografiske spredning. Et medlem i Australia, et i USA, et i Israel, et i England osv. Derfor oppfordret presidenten dette års delegater til å velge en komité med medlemmer bare innenfor Europa, samt å forsøke å bedre organisasjonenes forhold til de nasjonale studentorganisasjoner. Dette siste som et tappert forsøk på å desentralisere organisasjonens virksomhet, i og med at den er så tungrodd.

Sekretæren som dette året hadde tilhold i Australia, rapporterte om gode forbindelser første halvår med medlemsland. Men korrespondansen var etterhvert blitt en for stor belastning på budsjettet, som forståelig er. Selv har jeg da heller ikke hørt noe

fra Australia. Men på den annen side av kloden hadde hun vært i kontakt med WHO. Dette for å etablere kontakt for unge kandidater som var villige til å arbeide i utviklingsland samt henvise dem hvor de kunne arbeide. Dette er et positivt tiltak videreført fra dr. Simmons resultater og erfaringer. Sistnevnte la på kongressen i Finland siste år frem sine synspunkter om arbeide i U-land. Det ble da vedtatt å bygge videre på samme tanker i IADS regi.

Utvekslingsoffiseren som dette året var Shimon Friedman fra Israel, var de første måneder av sin kontortid «opptatt med andre gjøremål, forårsaket av grunner utenfor hans kontroll» for å sitere ham selv. Derfor har også studentutvekslingen i IADS regi stått godt i stampe dette året. Og utvekslingen har hovedsakelig foregått i studentene egen regi av interesserte. Men nå skal det trykkes spesielle skjemaer for utveksling samt en utvekslingsguide. Og alt dette koster enormt, foruten i tillegg en treg administrasjon. Det spørs derfor ikke om en skal satse på utveksling i egen regi, og da bare ta kontakt direkte med aktuelle land og IADS-kontakten der. Det vil nok lønne seg for alle parter.

Redaktørens rapport var et sorgens kapitel. Han skal redigere og utgi Newsletter, organisasjonens medlemsblad. Selv har jeg ikke sett ett nummer av angjeldende blad. Og til trøst kan det nevnes at det har heller ikke redaktøren i den periode han «utgav» bladet. Grunnen skal være at man fortsatt slåss med trykkeriet i Tyskland.

Et nytt arbeidsprogram for den nyvalgte Ex. Com. ble etter dette vedtatt med god støtte fra alle land. Av interessante hovedpunkter kan nevnes:

- 1) Ex. Com. medlemmer skal være fra et geografisk område som gjør det mulig å samarbeide uten for store kommunikasjonsproblemer.
- 2) Det skal utarbeides en liste over kandidater som er villige til å jobbe i et U-land, samt en presentasjon av steder der de kan arbeide, og hvem en skal ta kontakt med i de enkelte tilfeller.

Valg ble foretatt på siste møte i Hoved-

forsamlingen. Den nye president ble Shimon Friedman fra Israel. Dette kan i og for seg være ganske praktisk i og med at neste års kongress skal holdes i samme land. Dette sett på bakgrunn av de tidligere vanskelige arbeidsforhold, grunnet dårlig kommunikasjon.

ARBEIDSGRUPPENE

De nedenfor nevnte temaer ble tatt opp i de forskjellige grupper. Og deretter ble resultatene fremlagt i plenum på hovedforsamlingene. Følgende temaer ble gjennomgått:

- a) Internasjonal tannhelse.
- b) Forholdet mellom nasjonale studentorganisasjoner og nasjonale tannlegeorganisasjoner.
Det ble arbeidet frem retningslinjer for hvordan et sådant arbeide best skulle fungere og utformes.
- c) IADS' tre-årsplan, med vitenskapelig og organisatorisk program i nevnte periode.
- d) Hvordan tannlegestudenter kan delta i profylaksearbeider.
- e) Tannlegens rolle i det forandrende samfunn.

Norge deltok i gruppe a). Her ble det arbeidet ut ifra dr. Barry Simmons resultater og erfaringer som ble fremlagt på siste års kongress i Finland. Han var på eget initiativ og uten noen som helst støtte fra annet hold, reist ut til mange forskjellige underutviklede land for å drive tannhelsearbeide der. Behovet for behandling viste seg å være enormt. Og etter dette etablerte han Internasjonal Tannhelse, som da er en organisasjon av tannleger, studenter og hygienister som ønsker å arbeide i U-land. Ut ifra disse erfaringer og drøftelser ble det så besluttet å utarbeide en liste med presentasjon av aktuelle steder hvor en kan arbeide i de forskjellige u-land, en liste over personer som er villige til å dra ut, samt en informasjon om fremgangsmåte og hvem som kan kontaktes for nærmere hjelp i de aktuelle land. Denne orientering skal komme til høsten.

DISKUSJONSGRUPPENE

I tre forskjellige grupper ble disse emner omtalt:

- 1) Odontologien i fremtiden.
- 2) Nye former for Dental Health Care.
- 3) Profylakse og hvordan inkorporere samme i generell tannlegepraksis.

De to første emner var noe diffuse rent ut sagt, og hadde derfor mindre interesse. Derfor deltok Norge også i gruppe tre, hvor det var å anta at en kunne bidra med desto mere. Iallfall rapporterte de enkelte deltagende land i de respektive grupper. Og i disse rapporter ble det fremlagt problemer de strides med i de forskjellige land, og som det er uemighet om fra land til land. En fikk her et meget godt innblikk i andre lands hovedproblemer innenfor odontologien, andre lands utdanning og målet for samme. Det viste seg å være tildels store forskjeller. Noen land hadde de største problemer innenfor periodontien og Skandinavia var så å si alene om de enorme cariesproblemer blant deres pasientgrupper. Derfor var da også de forskjellige lands utdanningsmål lagt opp etter samme mønster med hensyn til hovedsiktemål i studiet, samt hovedfag, om en kan kalle det så. (Jfr. vekttallene i de forskjellige fag.) Det vil her føre for langt å komme inn på de forskjellige lands studier.

Norge la frem sine synspunkter i gruppe 3. Her skulle vi ha en ganske god erfaring i og med vårt studiums siktemål gjennom de siste år. Og det ble da også informert om vår fremgangsmåte og hjelpemidler innenfor profylaksen. Det viste seg at da mange land hadde lite kjennskap til dette. Og følgelig meldte seg da også motspørsmålet seg om hvordan en skulle ta seg lønnet for profylaksen. At sådant arbeide skulle lønnes på like fot med annet dentalt arbeide var aldeles ikke alment antatt i en mengde land. Det skal derfor være morsomt å se andre lands reaksjoner og fremgangsmåte udi profylaksen i den nærmeste fremtid.

FAGLIGE ARRANGEMENTER

Dette bestod blant annet i en grundig omvisning på klinikken i Amsterdam, med en orientering om selve studiet i Holland. Tannlegehøyskolen sorterer i likhet med den norske inn under Universitetet. Og klinikken er beliggende et godt stykke utenfor selve Amsterdam, nærmest som en drabantby. Allikevel så det ikke ut til å at det var noen skort på pasienttilgangen, til tross for de sistes noe lange reisevei til klinikken. Bygningene er relativt nye med moderne utstyr og forskningslaboratorier, og i det store og hele ligner de mye på nybygget her ved klinikkene i Geitmyrsveien.

Studiet i seg selv ligner også mye på det norske opplegget. Egentlig var det bare en iøynefallende forskjell. Og det var at Periodonti var meget lite utbygget og satset på. Men det var på rask vei inn i studiet ble det sagt, og det ville bli stadig lagt mer og mer vekt på dette faget.

Forelesninger var det meget lite av. Siger og skriver én. Men på den annen side ble jo det faglige dekket fyldestgjørende gjennom diskusjonsgruppene og arbeidsgruppene. Dette var nok tanken bak bare denne ene: «Imaginær odontologisk utdanning». I det skulle det da ligge hvordan man i England kunne tenke seg at tannhelseutdannelsen idealistisk og teoretisk burde ha vært. Men fra vårt synspunkt var det svært lite realistisk og derfor vanskeligere å gjennomføre, også sett fra studentenes side.

GENERELLE BETRAKTNINGER

I forbindelse med og etter slike kongresser må en se hvilke resultater en har av å delta.

Den internasjonale faglige og kollegiale kontakt som etableres ved slike kongresser skolene imellom må ansees å være av stor verdi. På den måten lettes samarbeidet og koordinasjon imellom instituttene om felles oppgaver. Det sier seg selv da at studentinteressante oppgaver lett kan få internasjonal karakter. En lærer andre lands utdanningsmål og tannhelseproblemer å kjenne. En får tilført sin skole nye impulser og tanker som har vært tatt opp

Vi innbyr til

VÅR ODONTOLOGISKE AVDELING

Norges eneste i sitt slag

Vi har i årreker betjent odontologstudentenes behov for litteratur blant annet ved vår representant ved Høyskolen — herr Grøntvedt — nå fratrudd ved aldersgrense. Dessverre har det ennå ikke lyktes å finne en like tilfredsstillende ordning for studentene — gjennom eget kontor på skolen.

Men kom til Karl Johan — vi har bøkene — og tilbyr full service — samt 10 % studentrabatt.

TANUM-CAMMERMEYER

DET STORE BOKSENTERET PÅ KARL JOHAN

Karl Johansgt. 41-43 — Telefon 33 29 80

på en sådan internasjonal kongress. I så måte må det sies at det har vært en meget vellykket kongress i Amsterdam.

Når dette er sagt, vil jeg bare til slutt tilføye at egentlig er IADS en organisasjon med store organisatoriske vansker. Det har det alltid vært. Arbeidet har gått tregt, dels av geografiske grunner, dels av motsetninger mellom forskjellige studentgrupper. Så lite er det kommet ut og lite er det blitt utrettet av IADS som organisasjon i de siste år. Det er å håpe at dette kan bedre seg, ellers så må vi i så fall ta opp til vurdering vårt medlemskap på nytt. I alle fall vil jeg håpe at neste års kongress som holdes i Israel (til glede for mange, til ergrelse for andre [araberne]), kan vise seg å rette opp disse uhyrlige skjevheter. På mange måter er det skjevheter som burde ha vært rettet for lenge siden (Studentutvekslingen burde ha vært langt mere omfattende og enklere, samt at medlemsbladet i det minste burde vise seg så noenlunde regelmessig). I så fall vil mine bange anelser bli gjort til skamme.

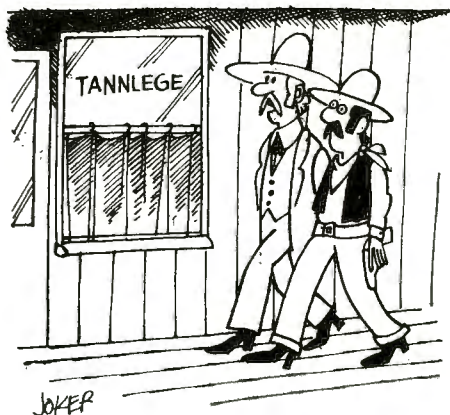
Det var Holland som stod som vertskap for denne kongress. Og studentorganisasjonen ved Amsterdam Tannlegehøyskole, samt den hollandske CoCo., skal ha all mulig ros fra den norske delegasjon for

opplegg og gjennomføring av et sådan stort arrangement så noenlunde knirkefritt. Det var nærmere 150 deltagere fra 26 forskjellige land over hele verden. Fra Norge deltok som delegater Morten Rykke og Harald Efraimsen (begge 13. termin), og som observatører Kai Thune (10. term.) og Arndt Grønstvedt (4. term.). I tillegg var det en god del festlige arrangementer så som karneval og diverse resepsjoner samt finere middager. Innkvarteringen var på et ungdomshotell midt i Amsterdam, med de dertil hørende gode fasiliteter.

Så skulle noen være interessert, i enten en form for studentutveksling eller studiereiser, eller for så vidt i neste års kongress i Israel, så kan de bare kontakte under tegnede. Ja, det oppfordres dertil. Dette for å øke interessen om IADS og de dertil hørende årlige kongresser og arrangementer.

Til slutt vil jeg få lov til å takke velvillige bidragsytere som Tannlegeundervisningens Fond, De-No-Fa og Lilleborg Fabrikker samt Apotekernes Laboratorium for Spesialpreparater. Disse gjorde norsk deltagelse mulig. Og det er å håpe at en fortsatt har velvillige bidragsytere som gjør studentarbeidet langt lettere og mere interessant.

Morten og Harald.

Dyktig fyr, trekker på 1/5 sekund...

*I Sahara-solens brann
kan det hende dann og vann
at kamelen kjenner ørkentørsten rase.
Og da legger den i vei
i en fyk og i en fei,
for å drikke i en kilderik oase.*

Hilsen

FRYDENLUND ★ RINGNES ★ SCHOU

ALBERT HEIDE

Høsten 1972 ble den franske tannlegen Albert Heide utnevnt til ridder av H.M. Mastodonten. Denne æresbevisning ble tildelt ham på grunn av den støtte han har gitt norske tannlegestudenter gjennom mange år.

Mastodontordenen utdeles vanligvis hvert annet år på Mastodontballet, men Albert Heide har av forskjellige grunner ikke kunnet møte her. Overrekkelsen ble foretatt ved en enkel høytidelighet i sommer da Heide var på sitt årlige Norgesbesøk. Han ble samtidig utnevnt til æresmedlem av OF.

Navnet Albert Heide sier ikke de fleste ved fakultetet noe spesielt, så herved en presentasjon. Albert Heide har hele sitt 75-årige liv vært bosatt i Paris, hvor han også har sin tannlegepraksis. Hans far var norsk og gjennom ham ble Heide kjent med Norge. Han kom tidlig i kontakt med det odontologiske fakultet i Oslo, og ble svært begeistret for norsk odontologi og

tannteknikk. Like etter krigen sendte endog Heide sine teknikerarbeider fra Paris til Norge (!) hvor han da mente at standarden var adskillig høyere enn i Frankrike.

Albert Heides interesse for norsk odontologi ga seg bl.a. utslag i utdeling av et stipend til norske tannlegestudenter. Dette årlige stipendium som ble utdelt i 50-årene skulle brukes til studiereiser i utlandet. Det kan blant annet nevnes at professor Ingolf Reichborn Kjennerud er en av de som har fått stipendiet.

Albert Heides generøsitet var ikke slutt med dette. For et par år tilbake besluttet han å gi Odontologforeningen i Oslo salgssummen av en hytte han eide på Sjursjøen. Salgssummen på kr. 70.000,- utbetales O.F. ved hans bortgang.

Den støtte som Albert Heide således har vist O.F., er helt enestående, og det var ikke noe vanskelig valg komitéen hadde ved utnevnelsen av Albert Heide til ridder av H.M. Mastodonten.

H. & A.

BOKANMELDELSE

Penguin Education, Penguin Books 1972.

Mange forelesere har en eller annen gang spurt seg selv om dette. De som har gjort det, vil sannsynligvis være nokså gode forelesere. Det er kanskje viktigere å reise spørsmålet blant de universitetslærere som finner det uinteressant.

Dr. Bligh, som tilhører University Teaching Methods Unit ved London University, henvender seg imidlertid til alle slags forelesere, ikke minst til dem som skal begynne å undervise. Han har selv meget allsidig erfaring fra undervisning på college- og universitetsnivå, men understreker at boken ikke tar sikte på å gi regler for hva, hvor mye eller hvordan man skal forelese. Han advarer mot å akseptere «meninger» om undervisning fremfor resultater av systematiske undersøkelser.

Bokens første kapittel handler om *hva man kan oppnå* ved forelesninger. Selv om det man vet om forelesningen som undervisningsform, er av beskjedent videnskapelig verdi, er det gjort mange kontrollerte empiriske undersøkelser, og boken inneholder et stort antall referanser. Disse bruker dr. Bligh som basis for følgende påstander (med reservasjoner):

1. Med en mulig unntagelse for programmet undervisning er forelesninger omtrent like effektive som andre metoder til å formidle informasjon.
2. De fleste forelesninger er mindre effektive enn andre (mer aktive) metoder til å fremme *tenkning*.

3. Forandring av studenters holdning kan ikke gjøres til hovedformål for forelesninger.

Disse tre påstander utdypes i de følgende kapitler:

Hvilke faktorer påvirker tilegnelsen av informasjon? De tre faktorer som diskuteres er hukommelse, oppmerksomhet og motivasjon. Med et minimum av psykologiske og pedagogiske termer forklarer dr. Bligh en del generelle prinsipper som de fleste lærere vil mene at de kjenner noe til, men som neppe er mye anvendt i undervisning. Noen av hans praktiske konklusjoner vil antagelig av mange bli møtt med skepsis, f.eks. kravet om *avveksling* under forelesninger: Undersøkelser tyder på at kontinuerlig bruk av den tradisjonelle forelesningsform i tre kvarter er ganske absurd. Selv en «stimulerende» foreleser bør bevisst bruke andre midler enn sin egen stemme slik at en monoton enveis kommunikasjon kan unngås. (Dr. Bligh antar også at *omgivelsene* for en læringssituasjon bør varieres; han mener f.eks. at en student som alltid sitter på samme lesesalplass, er utsatt for å synke ned på et lavt oppmerksomhetsnivå.)

Hvilke forelesningsteknikker anvender slike faktorer mest effektivt? I bokens lengste kapittel diskuteres de vanligste former for oppbygging av forelesninger, hva man kan oppnå ved utdeling av skriftlig støttemateriale, forskjellige former for verbal og non-verbal feedback, hvordan man best mulig kan utnytte forelesninger også til å stimulere til tenkning og til å påvirke

holdninger. Det er blitt nokså alminnelig å evaluere forelesere ved hjelp av spørreskjemaer til studentene. Undersøkelser viser at det er dårlig overensstemmelse mellom studentenes meninger og deres faglige utbytte, målt med objektive tester. Dr. Bligh konkluderer at opinionsundersøkelser reflekterer studentenes natur mer enn foreleserens; derfor bør de brukes under første del av en forelesningsserie som en hjelp for foreleseren til å hjelpe studentene – ikke til å bedømme eller dømme foreleseren. Antagelig vil forfatterens egne praktiske råd til forelesere ha større verdi enn opinionsundersøkelser. Man får først råd om hvordan man kan stille sin egen diagnose, deretter en del konstruktive forslag om hvordan man kan bekjempe vanskeligheter som skyldes nerver, for stor hastighet, for store klasser.

Det legges imidlertid ikke skjul på at den vanligste «feil» hos foreleseren er at han bruker en ren forelesningsmetode i det hele tatt, og et kapitel handler om *alternativer når forelesning ikke strekker til*.

Her diskuteres først de psykologiske og pedagogiske årsaker til at forelesningsmetoden som regel er utilstrekkelig. Deretter beskrives en rekke undervisningsmetoder som kan anvendes i *kombinasjon* med forelesninger, f.eks. «buzz groups» (også kalt diskusjonsceller). Dette er en metode som krever planlegging, men ikke noe utstyr. Som en del av forelesningen presenteres et lite emne eller et enkelt problem som studentene i noen få minutter diskuterer i grupper på 2–6 (gruppestørrelsen er avhengig av det rom de sitter i). Deretter gjennomgår foreleseren problemet. Slike

summegrupper kan tjene flere formål; *Ut-dyping* av et point, *feedback* til foreleseren, *konsolidering* av læring og forståelse, *innarbeidelse* av nye bregreper og termer, *anvendelse* av informasjon, *illustrasjon* av relevanskriterier, *friere atmosfære*, *pustetrom* for foreleseren, *treningsforum* for den tilbakeholdne student og generelt en stimulus til *sosial interaksjon*.

Siste kapitel handler om *forberedelser* til å bruke forelesningsteknikker og gir råd til nybegynnere. Det presiseres at det som alltid først må gjøres, er å fastlegge *målet* for undervisningen. Man må kunne uttrykke hva studentene skal være istand til å *gjøre* etter forelesningen, dvs. utbyttet må kunne testes. På grunnlag av denne målanalysen kan man foreslå undervisningsmetoder, og boken gir konkrete råd i form av en tabell over målkategorier og brukbare metoder, dvs. forelesnings- og andre teknikker. Selvfølgelig vil valget av metoder være avhengig av både lærerens begrensning, studentenes forutsetninger og de fysiske betingelser. Det påpekes at valget også må skje ut fra hensynet til studentenes *utvikling*. Forfatteren uttrykker meget klart den oppfatning at det er lærerens ansvar at studentene *lærer å studere*.

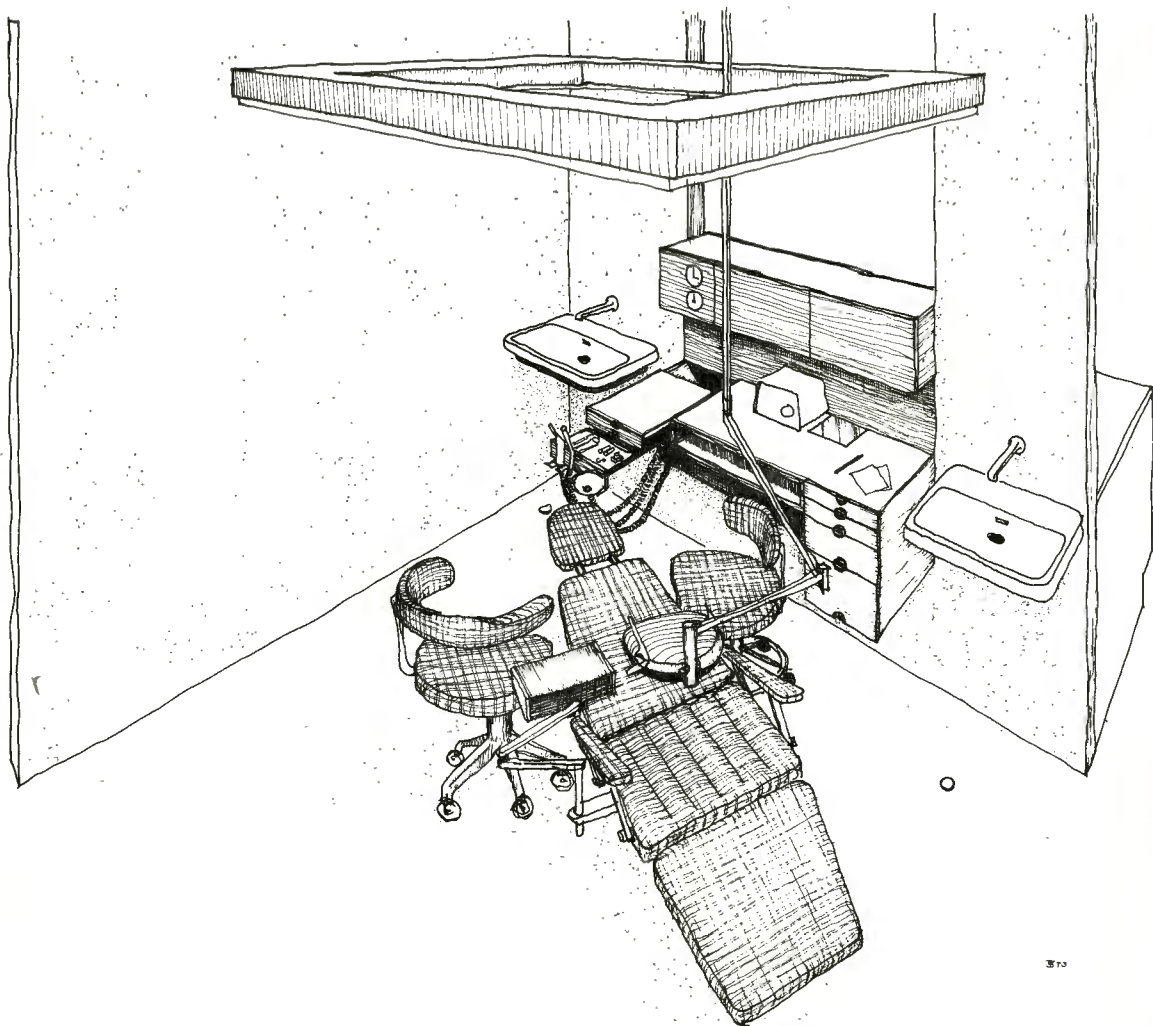
Boken er velorganisert og lettlest, og den inneholder en bibliografi med flere hundre henvisninger for den som vil oppsøke original psykologisk og pedagogisk litteratur. At den har funnet et stort marked, viser det faktum at tredje opplag er utsolgt fra forlaget. Det er all grunn til å håpe på det fjerde.

Kjellrun Baalsrud.

DC-SYSTEMET

EN RIKTIG OG RIMELIG LØSNING

Komplett utstyr for under 70.000 kroner

Be om pristilbud og utførlige opplysninger

DENTALCONSULT A.S

Eiganesv. 13, 4000 Stavanger, Tlf. (045) 24020

FRIIDRETTSMESTERSKAPET

HØSTEN 1974 — FROGNER STADION

Årets fakultetsmesterskap i friidrett ble avviklet på Frogner stadion mandag 23/9. Arrangørene (O.F.) var særdeles heldige med høstens værgud, og vi ble møtt med strålende solskinn og fullsatte tribuner

Tidtagerstaben på 100 m.

(ca. 23.000 betalende tilskuere!). Selve arrangementet ble ca. 10 min. forsinket p.g.a. tekniske vanskeligheter med høyttaleranlegget, men omsider kom vi da igang.

Det ble prestert en rekke gode enkelt-

resultater, men først og fremst gjaldt det som bekjent ikke å vinne – men å delta! I denne forbindelse må gis en ekstra honnør til stevnet eneste kvinnelige deltager – nemlig O.F.'s egen PR-sjef Mette, som i «samløp» med Jostein løp 1500 m på 6,39 min.! Ennvidere må gis en ekstra honnør til stevnet eneste deltager fra lærerstaben på skolen, Sverre Krogstad. Han stilte til start på 100 m, og fikk den gode tiden 12,7 sek. (det må tillegges at Krogstad var noe uheldig med starten – han kan bedre!).

Stevnets forskjellige øvelser ble avviklet tildels parallelt, og dette skapte naturlig nok en del problemer både for arrangører og deltagere. Tiltross for disse problemer ble siste øvelse, 4 x 100 m stafett, avviklet kl. 19.00. Alle årskull unntagen 4. året stilte med stafettlag (dette markerer kanskje 4. årets styrke?).

Arrangørene O.F. kunne nok ha ønsket seg flere deltagere, men tatt i betraktning «blåmandag» må vi alle si oss fornøyde med fremmøtet. I alt deltok ca. 50 deltagere.

Idrettsoppmann T. N.

RESULTATER:

Høyde.

1. Tor Skjetne 1.70 m
2. Kjell Johansen 1.65 m
3. Knut Rogstad 1.65 m
4. Eirik Selbo 1.55 m
5. Erling Langseth 1.55 m
6. Per Næs 1.50 m
7. Byrge Nordang 1.50 m
8. Thomas Grøgård 1.50 m
9. Willy Gulling 1.45 m
10. Petter Lind 1.40 m

Finish på 100 m.

11. Erik Myrvold	1.40 m
12. Rolf Vaksvik	1.40 m
13. Espen Holager	1.30 m
14. Einar Bj. Haugen	1.30 m

Liten ball:

1. Byrge Nordvang	80 m
2. Atle Brynjulfsen	80 m
3. K. F. Flø	77 m
4. Svein Gorseth	70 m
5. Ole Øyestad	67 m
6. Asbjørn Jokstad	66 m
7. Thomas Grøgård	65 m
8. Per K. Sundnes	59 m
9. Pål Skaare	59 m

Kjell Erik Johansen svever over 1.65...

10. Truls Moen	59 m
11. Gunnar Hannås	59 m
12. John Afseth	58 m
13. Kjell Stokke	58 m
14. Svein Tvetter	57 m
15. Geir Tvedt	54 m
16. Espen Holager	52 m
17. Knut Rogstad	52 m
18. Jostein Denstad	51 m
19. Eirik Selbo	45 m

Lengde.

1. Knut Nydal	6.24 m
2. Knut Sunde	6.08 m
3. Tor Skjetne	5.95 m
4. Truls Moen	5.64 m

5. Asbjørn Jokstad	5.58 m
6. Jostein Verpe	5.58 m
7. Svein Tvetter	5.56 m
8. Kjell E. Johansen	5.47 m
9. Tor Øvrums	5.45 m
10. Erik Myrvold	5.41 m
11. Eirik Selbo	5.34 m
12. Petter Lind	5.33 m
13. Erling Langseth	5.27 m
14. Einar Bj. Haugen	5.10 m
15. Geir Tvedt	4.90 m

Kule.

1. Knut Nydal	11.63 m
2. Arne Rekkedal	11.36 m
3. Ole Øyestad	11.03 m
4. Truls Moen	10.09 m
5. Ola Bøye	9.25 m
6. Truls Hilland	8.93 m
7. Thomas Grøgård	8.65 m
8. Kjell Stokke	8.60 m
9. Asbjørn Jokstad	8.47 m
10. Nils Seljebø	7.50 m
11. Ragnvald Bodal	7.46 m

100 m.

1. Svein Gorseth	12.1 sek.
1. Truls Hilland	12.1 »
3. Thomas Grøgård	12.2 »
3. Petter Lind	12.2 »
5. Per K. Sundnes	12.3 »
6. Knut Sunde	12.4 »
7. Tor Øvrums	12.5 »
7. Asbjørn Jokstad	12.5 »
9. Krogstad	12.7 »
10. Ola Bøye	12.8 »
10. Arne Rekkedal	12.8 »
12. Erik Myrvold	12.9 »
12. Einar Bj. Haugen	12.9 »
14. Trygve Næsheim	13.1 »
14. Erling Langseth	13.1 »
16. Johan Afseth	13.3 »
16. Jostein Denstad	13.3 »
18. Kjell Stokke	14.5 »

100 m finale.

1. Svein Gorseth	11.6 sek.
2. Truls Hilland	11.9 »
3. Thomas Grøgård	12.6 »
4. Petter Lind	12.7 »

12. Arne Rekkedal	5.12.0 »
13. Erik Myrvold	5.15.0 »
14. Kjell Stokke	5.31.5 »
15. Ragnvald Bodal	5.39.5 »
16. Trygve Næsheim	6.04.0 »
17. Mette Bjørner og Jostein Steien	6.39.0 »

1500 m:

1. Willy Gulling	4.34.0 min.
2. Asbjørn Jokstad	4.35.5 »
3. Rolf Vaksvik	4.39.5 »
4. Svein Gorseth	4.56.0 »
5. Per Kr. Sundnes	4.59.5 »
6. Jostein Denstad	5.02.5 »
7. K. F. Flø	5.03.0 »
8. Truls Hilland	5.06.5 »
9. Pål Skaare	5.09.5 »
10. Ola Bøye	5.10.5 »
11. Nils Seljebø	5.11.0 »

4 x 100 m stafett.

1. 3. årskull (Knut Sunde, Tor Skjetne, Jostein Verpe, Hångshagen)	51.5 sek.
2. 5. årskull (T. Hilland, P. K. Sundnes, R. Bodal, K. F. Flø)	51.9 sek.
3. 2. årskull (J. Afseth, E. Selbo, J. Steien, Langseth)	52.4 sek.
4. 1. årskull (T. Moe, A. Jokstad, J. Denstad, G. Tvedt)	52.8 sek.

HOS TANNLEGEN I MAROKKO

Da jeg gikk inne i den arabiske bydelen – medinaen – i Tanger, kom jeg i et av de trange smugene forbi et lite avlukke hvor det viste seg at den lokale kombi tannlege/frisør holdt til. Han foretok bare ekstraksjoner – uten bedøvelse – og hadde kun én tang. Det fantes ikke vann i rommet – i hele medinaen med 5700 mennesker var det én vannkran!

«Tannlegen» snakket bare arabisk, men ved hjelp av en tolk og en bra bestikkelse, fikk jeg lov å ta et bilde. Dette var tannlegen for de fattige arabere, det fantes utdannede tannleger i den franske bydelen for den rikere del av befolkningen.

Marit.

På stranden

Barnet springer på stranden
og plukker kulørte stener
og vråker en sten for en annen,
fordi det oppriktig mener
at den det fant sist er den peneste
og glatteste og reneste!

Gamlingen rusler på stranden,
så kroket av oldingplager.
Han stanser ved barnet i sanden
og tenker på livets dager,
og tenker som så at hver eneste
engang har vært den peneste.

Barnet spør

Du skal ikke gå til de gamle, barn,
og spørre hvad livet er!
De gamle kan huske sin egen vår,
men glemme den kan de især.

Nei, gå til de unge, men ta det med ro
om svaret blir litt brutalt.
For det er dog bedre enn milde ord,
som livet har kjøpt og betalt!

Om jeg kunde si det? – Javisst er jeg ung...
men sånn som du graver og spør!
En dag vil du ønske du intet visste
om alt det vi mennesker gjør.

Rudolf Nilsen.

TANNLEGEN I KUNSTEN

Albert Engström;

Kolingen og tandbørsten

Den svenske tegner og forfatter Albert Engström (1869-1905) studerede i nogle år klassiske sprog ved universitetet i Uppsala. Han blev imidlertid snart klar over, at det var kunstner, han ville være. Han blev elev af Carl Larsson og tegnede til

illustrerede blade; i 1897 startede han vittighedsbladet *Strix*, der blev stedet, hvor han først bragte sine berømte figurer som Kolingen, Bobban, Stin-Maja og mange andre. Tandlæger og odontologiske forhold er ofte emner i Engströms tegninger.

Kolingen har hittat en tandborste: Va i hällsike ä dä här för en Göran?

*Kolingen*s halvbror: – Ä, dä ä väl någe nytt njutningsmedel, som överklassen har hittat på

-informasjon

Er det noen som har fortalt deg at det finnes en meget gunstig forsikringsordning for studenter, og at denne bl.a. består av en gruppelivsforsikring (dødsrisiko) på kr. 20.000,— til bare kr. 28,— i årlig premie?

For en tilsvarende forsikring på individuell basis må du betale kr. 90,00—100,00.

Er det noen som har fortalt deg at når du er ferdig med din utdanning, har du adgang til Norges Akademikersambands fordelaktige forsikrings- og finansieringsordninger? Ta også dette med i beregningen neste gang du snakker forsikring. Be om nærmere opplysninger om Norsk Studentunions Forsikringsordning.

Det er ikke likegyldig hvor du dekker dine forsikringer. Ta også fremtiden med i betraktningen!

Henvendelse:

FORBUNDENES FORSIKRINGSSERVICE A/S

Postboks 3069, Elisenberg, Oslo 2

Telefon (02) 44 89 10

BRIDGE

ved

Magne P. Søvik

I Charmants glade
landskap,
kan allting gå an.
Lykken står den kjekke bi,
spesielt i grand.

(Melodi: «Og reven rasker og er brisen».)

Charmant bridgeklubb her i byen er en oase for bridgetørste pilgrimer. Her møtes hummer og kanarifugl til løssluppen kappestrid i Charmants landskap, som er et sted mellom det ytre rom og den indre realitet.

D.v.s. på lørdager i Casino Resturation.

En av grunnreglene som hersker i klubben er at: «Det er ikke så farlig om jeg går bet, bare kontrakten kommer på min hånd.»

For en tid siden var Il dentiste de la Stavern, hembre y kanarifugl Geir Liabø og undertegnede hummer i Menagerie Charmant. Vi satt nord-syd og syd hadde fått utlevert følgende bukett (X markerer småkort):

♠ Q
♥ E, 10, 9, X
♦ 10, 9, X, X, X, X
♣ Q, J

Øst åpnet med pass, syd (ovenstående hånd) sa pass og vest åpnet med en «altmulig-kløver». Nord gikk inn med 1 hjerter og øst med en spar. Så fram til syd igjen, som hadde lyst å melde både 2-3 og 4 hjerter. Men syd var sikker på at da ville motparten sikkert melde over i spar. Derfor meldte syd 3 grand, for i påvente av dobling, ta ut med 4 hjerter.

Tre raske passer fulgte!!

Vest spilte ut spar Ess og bordet kom med

♠ J, 10, X, X
♥ K, J
♦ E, J, X
♣ 10, X, X, X

Jo takk, her var det svin nok på stien. Etter spar Ess fortsatte vest med hjerter. Syd stakk med kongen, og trakk ruter Ess, kongen stupte hos øst. Ruter knekt fulgte, og øst måtte fram med damen. Liten kløver fulgte og damen beholdt sticket!!

Nå hele given.

♠	J, 10, X, X		♠	X, X, X, X, X
♥	K, J		♥	X, X, X
♦	E, J, X		♦	K, Q
♣	10, X, X, X		♣	E, X, X

♠	E, K, X	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>N</td></tr> <tr><td>V</td></tr> <tr><td>S</td></tr> <tr><td>Ø</td></tr> </table>	N	V	S	Ø	♠	X, X, X, X, X
N								
V								
S								
Ø								
♥	Q, X, X, X	♥	X, X, X					
♦	X, X	♦	K, Q					
♣	K, X, X, X	♣	E, X, X					

♠	Q
♥	E, 10, 9, X
♦	10, X, X, X, X, X
♣	Q, J

det var det samme hva han spilte, for nå stod resten.

Sluttstillingen var:

♠	J		♠	-	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>N</td></tr> <tr><td>V</td></tr> <tr><td>S</td></tr> <tr><td>Ø</td></tr> </table>	N	V	S	Ø	Likegyldig
N										
V										
S										
Ø										
♥	-		♥	Q						
♦	-		♦	-						
♣	10		♣	X						

♠	-
♥	E, 10
♦	-
♣	-

Nå fulgte ruter til bånns: På bordet skulle kastes tre kort: Det ble en kløver, hjerterknekt og en spar.

Nå fulgte kløver knekt fra syd. Vest nølte, la i kongen og øst sendte vest olme kast, da han måtte stikke med esset. Øst fortsatte med spar og vest var inne. Men

Enten måtte han spille inn bordet, hvor kløver 10 og spar J stod – eller spille hjerterdame til syds hånd som da også ville stå. 9 stikk!!!

Ved neste bord fikk den kjekke bi et stikk bak på 800 i dobbelt bet.

Speil & Sonde

1. termin.

Endelig er det vår tur til å få sladre litt om hverandre. Vi i pyggen er jo slett ikke så godt vant. Etter dagens kjemping fikk vi endelig karret til oss en bås på lese-salene, for så å finne ut at det er meget vanskelig i det hele tatt å få gjort noe. Sure kommentarer fra andreåret var daglig (timentlig) kost. «Er'e bare ivrig pygg-skvip som leser nå da?»

Moro var det da fotogalleriet «Odontorama» ble utstilt. Andreårets studentersoss (m/studenterlue) ble korrekt utbyttet av glorien fra Bærum. Moro at det ihvertfall var 1 som også i år hadde tatt artiumskurs med bestått godkjent examen.

Vi i pyggen kan ellers bare si takk til 2.-året for god assistanse i opplæring av skikkelig misbruk av alkohol. Ingenting er vel som en iskald pils på en ellers trist lesesal. Moro er det også at 2.-året går

foran med et godt eksempel i høyere baner. Legevakten blir jo stadig besøkt. Kjevebrudd og pumping av overdoserte sekker er en fin anrunding på en ellers begivenhetsrik uke.

Tilbake til oss pygg. Det skjer da (gudskjelov) ting hos oss også. Studielån begynner vi etterhvert å erverve oss. Selvfølgelig går de fleste av oss til anskaffelse av odontologenes første og største statussymbol: stereoanlegg og ølseidel i gull. Vi er blitt kristisert av 2.-året fordi vi ikke har klart å mobilisere så mange jenter, men til gjengjeld er jo våre så mye bedre. Jentene på 2.-året er liksom så oppkavete og tunge å snakke med.

Intermolekylær binding mellom 1. og 2. har vi sett lite til, selv om kanskje mange har små lønnlige håp. Liten bindingsvilje har det vært her i pyggen også, men responsen tror jeg er bra. Til tross for at

95 % er forlovet (har kraftig følge med) en eller annen Setermoen-91.

Jeg synes vi har det bra jeg, til tross for at truende tale om dårlig med arbeide i tida fremover stadig lokker flere av oss i pyggen over på medisin (æsj). 5-6 stykker er det blitt nå. Latim leses nå parallelt med Kjellrunds bibelavsnitt og forberedende (til hva?).

Takk ellers til betjentene for deilige friske, kalde drikker fra automaten til gud vet hvor mange tusen. Vi trenger vel ikke noe å drikke når vi har så å si hele Maridalsvannet i rør over hodene på oss på lesesalene.

Frisk an, folkens, det er år igjen!

Helge.

4. termin.

Hvor i all verden ble det av den sommerferien vi alle trodde skulle vare så lenge? Wenche og Geirs fin-fine avslutningsparty står ennå som et friskt minne fra vår «pyggeleringstid». Spesielt kort har vel ferien vært for de kjære guttene våre som måtte tilbringe flere dyrebare uker i Kongens klær! Men etter lysbilder å dømme gjorde de alt for å bevare pyggelivets gleder, og det er jo tross alt det viktigste. Apropos Kongens klær; jeg syntes jeg dro kjensel på noen velbrukte marsjstøvler + matrosenser her forleden. Eller... var det bare synsbedrag?

En ny forlovelse siden sist, dere! Ja, foruten Hallgerd da, som har vanskelig for å bestemme/ombestemme seg, så har Anne tatt det alvorlige skritt. Gratulerer! Ellers er det intet nytt på denne fronten. Det bør vel forresten nevnes at Hans er flyttet inn på Sogn... alene. Hvem skal passe seg for hvem, nå tro? Pytt, han har ikke engang en skarve bil å stille opp med ettersom den forrige kom ut for et «uhell». Og så gult lys, da gitt!

Årets Pygg ser ut til å ha kommet inn i en jevn, men kanskje noe uvant rytme. Selvfølgelig husker vi alle den flynga og maset med filosofien og de andre greiene, men vi glemte slett ikke pyggeleringen.

Noen få av årets er blitt observert bl.a. i Kiælderen, og etter dem å dømme kan det bli bra Pygg i år også! Ifølge rykter var pygg-festen vellykket. Badstuas nye dusjanlegg ble innviet med fryd og glede. Jo, de var visst alle imponert over hytta!

For å nevne eksamen i kjemi/cytobiologi er vi alle glade over at de er overstått. Men en har ikke før blitt ferdig med alt det maset før det begynner igjen! Nå er det anatomien som står for tur. Anatomien er en stor plage for mange (de fleste) med sine sulci og processis, spesielt når hovedpersonen mangler, nemlig skallen! Her forleden kom vår kjære professor Dahl og fortalte oss at de fremdeles befant seg på sitt hjemsted. (Øyeblikkets bemerkning: Er de fremdeles på fottur?) Vel, vi håper alle at vi omsider vil få dem. Vi kan jo alltså bruke dem som lampeskjerm.

Og så var det Petter'n da som ikke er å få kjøpt i år. Takket være velvilje fra eldre studenter har så å si alle fått låne den ettertraktede bok som forhåpentlig blir lest med iver. Ifølge Dahl skal nok dette gå bra, så fortvil ikke!

Bare for å minne om det til slutt: Kjøreklubben «NU»! vil gjerne utvide sin medlemskrets. Ingen spesielle krav eller forkunnskaper stilles. Dog, sansen for gudedrikk er en fordel.

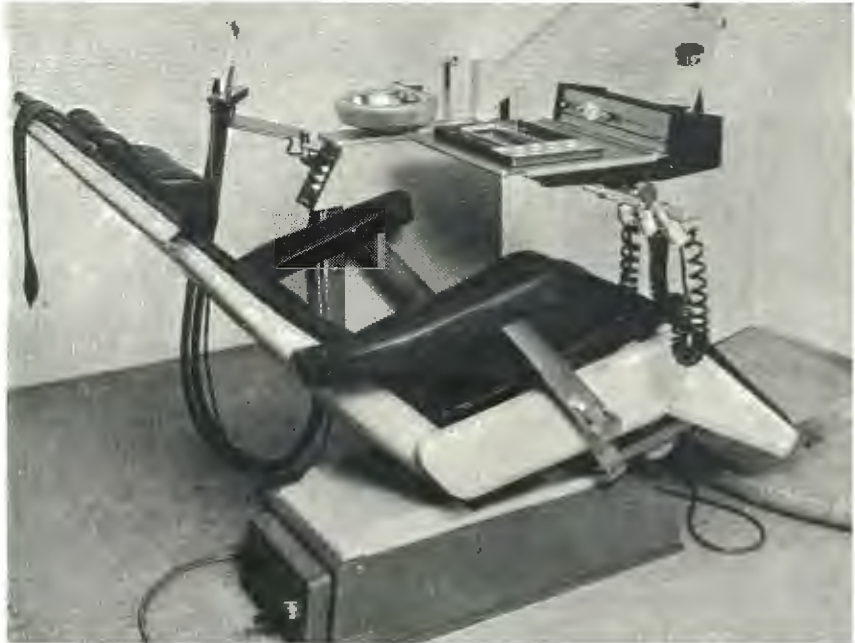
Merete.

7. termin.

Så er sommeren over og «strevet» er begynt igjen med et meget stressende mikrokurs som oppvarming før vi altså starter på'n igjen i Myra. Her føler vi oss nå nesten som veteraner etter debuten i vårsesongen og det avspeiler seg også på en rekke måter. Vi har liksom en helt annen holdning over oss når vi inntar kantinen og korridorene. Den litt usikre beskjedenhet er erstattet av en mer verdensvant, selvfølgelig opp-treden som kan være grei å ha innøvd før 2. året kommer ned hit utpå vinteren. Da har vi dessuten også orn'lige klinikkfrakker med brystlomma fulle av timeavtaler.

VI KAN TILBY

alle de mest kjente fabrikata av utstyr, — fra de største og dyreste typer ned til de enklere kombinasjoner.

Bildet viser ASDI COMBINETTE UNIT med spyttefontene, vakuumsug og servicebord, — med ADEC TRAYTROL med 3-vegs sprøyte, SSW Megatork luftmotor og Midwest Quiet Air turbin.

Videre Can-Can stoloverdel med ASDI motorisert underdel.

Lampe og røntgenapparat kan monteres på uniten.

A/S NORSK DENTAL DEPOT
BERGEN · OSLO · STAVANGER · TRONDHEIM

Fotballspillet begynner vi også å få taket på omsider, og bredden er upåklagelig. Bak de allerede etablerte stjernene står unge coming men som Gunnar, Jørn D., Morten m.fl. foran sine definitive gjennombrudd. Merkelig nok virker det imidlertid som om det er gutta på platelabben som har den største rutinen.

De fleste av oss er vel så smått kommet inn i den trivielle rytmen igjen, selv om sommeren fremdeles virker litt for nær til at man klarer å mobilisere den store lese-lysten foran eksamen i mikro og patologi. Men for å sitere en kjent personlighet på Blindern: «Vi skal først og fremst ha det koselig sammen. Det er lenge til eksamen!» Derfor er det med glede vi hilser velkommen det nystiftede Nachspiel & Erossentret i Deichmannsgt. 19 som sikkert vil representere en aldri så liten miljøfornyelse. Måtte hell og lykke ---!

Av nyheter ellers kan vi nevne at Øyvind er blitt hybelvert, at Dagfinn har fått seg ny bil, og at vi har fått 2 velkomne tilskudd til kullet, Lisbet og Rune som begge ser ut til å «skli rett inn» (ikke i hverandre, vel og merke). Til slutt tillater vi oss å minne Kjell og Leif om befolknings situasjonen i verden i dag.

10. termin.

Vi er de nest største nå, og vi gledet oss ikke til å begynne igjen etter sommerferien. Vi er de nest største nå, og vi gleder oss ikke så veldig til å bli ferdige heller, bortsett fra at vi kanskje gleder oss til å bli ferdige, så er det jo ikke noe å glede seg til når man er ferdig bortsett fra at man er ferdig. Hvis vi ikke får noe å gjøre trenger vi iallfall ikke noen til å holde orden i papirene og pasientene våre. Men det kunne vi trenge nå, og nå har vi noe å gjøre. Det tar så mye tid det med pasientene, innkalle og søke om nye, legge puslespill for å få kasus som passer. På den annen side kan vi jo være glade for at vi har pasienter i det hele tatt, har vi skjønt etter første kirurgiforelesning. Det står verre til ellers i Norden, så egentlig burde

vi kanskje nyte vår stressede tilværelse så lenge vi kan. Roten til alt vondt kommer senere nok. Radix relecta, eller lediggang som det heter på norsk. Det er'ke så lett.

I SOMMER

Petter er blitt gift. Hans er blitt gift. Harald er blitt gift. Tor er blitt gift. Å bli eller ikke bli (to be or not to be) - ça c'est toujours la question. Susanne har nedkommet med en Joakim-sopp, Espen og Ingrid med hver sin moped (den ene har allerede skylden for et kne). Anne-Britt har begynt på sopp-kurs.

Fra dagboken (sommeren slutt)...

Den første dagen gikk bra likevel. Var ikke bare jeg som kom med bankende hjerte som om det var aller første gangen. Uskyldig brud i langt hvitt. Frakk og bukser. Ble blendet av hverandres hvithet. Hva er dette? Ingenstedsland. Ferien så uendelig langt vekk. Skolearbeid er ikke vane enda. Ingenting har vært og noe skal bli som det var, men er ennå ikke blitt. Ingentidsland. Det absolutte nullpunkt.

Det gikk bedre enn vi hadde trodd. Kanskje det blir et lykkelig ekteskap likevel.

Tannlege A demonstrerer KK for gruppe b.

Pasienten er lite egnet til denne demonstrasjonen. Tannlegen smiler til kontorsøsteren. Studentene smiler til hverandre. Pasienten smiler ikke. Pasienten smiler nå svakt til en student som har smilt oppmuntrende til pasienten. Tannlegen smiler til alle studentene, studentene smiler til hverandre. Pasienten er lite egnet til demonstrasjonen. Tannlegen fortsetter å prate og smiler til KS-en som rører alginat. Studentene har fjernet seg, står i grupper, smiler til studentene i klikken sin. Pasienten smiler ikke. KS-en er ferdig og går. Tannlegen smiler til studentene. Som sagt, pasienten var lite egnet til demonstrasjonen. Studentene smiler fordi de kan gå og drikke kaffe i to timer.

Han gikk ikke lenger nå. Han krabbet. Trinn for trinn oppover stentrappen. En arm, så en arm, et kne, dro det andre etter.

Det var langt til 3. etasje. Buksene var ikke hvite lenger da han nådde dit. Håret i fete striper ned over pannen, utover skuldrene. Vokst langt bare på veien opp. De så han ikke der han snek seg langs veggen. Gikk nesten i ett med den grå linoleumen. Ingen hørte at han ynket et svakt «au» når noen sparket bort i han. Ved en stol nærmest vinduet ble han sittende på knærne, så på boremaskinen. Lenge. Måtte ta en avgjørelse nå. Svetten laget enda flere grå striper nedover frakken som en gang var hvit og nystrøket. Plutselig glimtet det til i de sløve øynene hans, og han fikk et salig smil om munnen. Som en kattunge kravlet han opp og rullet seg sammen i spyttfontenen. La seg til å vente på at noen skulle trykke på den riktige knappen. La vannet avstresse den sammenrullede kroppen hans. Skulle forsvinne elegant ned sluket med armene strakt over hodet.

Ingrid.

13. termin.

Ja, så var sommeren over for denne gang og klapping av tresko høres igjen rundt på alle klinikkene.

Mange tilbragte en del av sommeren i militæret, og de fleste høres ut til å ha hatt det tålelig bra der. Vi som var i marinen hadde de iallfall fint, og noen erfaringer rikere ble vi jo der også. Rune oppdaget f.eks. at det ikke er så lurt å støtte seg på kanten av et bord som er fullt av glass.

Videre lanserte Harald den nye frokosten «pils complet», spesielt anrettet for «dagen derpå». Den inntas som følger: to globoid tygges langsomt og skylles ned med en halv pils (eller tre). Deretter tenes dagens første røyk.

På kjærlighetsfronten har det også skjedd litt av hvert i sommerens løp. Av nygifte kan nevnes Ole Tobias, Randi, Lars og Steinar og av nyforlovede Yngvar, Atle B. og Eirik. Vi gratulerer.

Videre overbringes gratulasjoner til ekteparet Sundnes og Søvik som begge har utvidet familien.

Ellers har vi observert at det fortsatt er

populært å bytte navn. Trygve heter nemlig ikke lenger Johanessen, men Næsheim.

Det var i korthet sommerens begivenheter, men nå er høsten her. Vår siste høst på denne skolen (forhåpenlig). Overalt snakkes det om minimumskravene, men foreløpig ser det iallfall ut til at de fleste har tid til å tilbringe spisepausen i kantinen.

F. E.

Top. senior.

Vi har steget – altså nå er vi seniorer. Ellers har vi det stort sett bra, bortsett fra at 4 stykker av oss har skiftet navn i løpet av sommeren. Så noen problemer blir det jo. Utdrkningslagene gikk vi glipp av. Men det har vi tatt igjen i innvielsesfester og velkomstfest for de nye juniorene. Kjellerlivsomsomhet!!?

Selv om studielånet er kommet, er ikke økonomien på topp p.g.a. stor reisevirksomhet til forskjellige institusjoner. Og det koster!

Kl. 7.55 hver tirsdag sitter nesten hele gjengen hos Paulsen og Paulsen og klapper iveri som de fødte sekretærer. Og har ikke B.B. våknet før, så gjør hun det ihvertfall da.

Bare til orientering: Vi har to store fotballidoler blant oss! Gunn og Brit + noen andre, slo Vest-Tyskland 6-3 i fotballandskampen i Bulgaria i sommer. Berit's hese stemme skyldes kanskje kraftig innsats som heiagjeng 2 x 45 min. En ting til, det finnes dyrere steder i verden enn her i kantinen, men dog!

Altså: Liv med mann måtte betale kr. 12,- for 2 kopper te over Storebelt. Så da så. Det var det. Ha det godt.

Oss.

Junior tannpl.

På 146 sitter 18 juniortannpleiere som nå begynner å komme inn i rutinen ved skolen etter en noe frisk overgang fra ferien. En behagelig utvikling for noen av oss etter første forelesning i tannanatomi.

Ukjent nomenklatur servert på samleband, forårsaket i ovennevnte tilfelle en akutt mangel på «blåfarvet drivstoff» tilhørende gruppe A-gymnasiastene. Disse tok konsekvensen av dette og økte sitt mobile varelager av forannevnte artikkel betydelig.

Flertallet i gruppe B følte seg innledningsvis på hjemmebane. Pluss og minus, facialt og lingualt etc. hadde de allerede stiftet bekjentskap med. Således utviklet det seg her et behov for «nyheter». Takket være dyktige talerør ble dette dekket i overveldende grad.

Gruppe A's varelager av penner ble snart B's kriselager. Fra å være et luksusgode var den nå blitt et nødvendighetsgode *også* blant dem.

Den opprinnelige gruppering ble således oppløst og felleskapet utviklet seg gjennom felles problemer. Sammen har vi dessuten opparbeidet en immunitet mot tidligere nevnte overraskelser.

Etter å ha innledet noen lynkurs i teori, gikk det mot «hvit» uniformering og omvisning på klinikken. Også stolen fikk vi prøve.

Bente påberoper seg fornøyelsen av å ha vært i kontakt med «overnaturlige krefter». Klassens «sprøyteskrek» Elin kom seg ut av stolen for egen maskin etter et behagelig møte med «nålen» ført av student Nordang.

Til høstens første sosiale aktivitet i kjelleren sendte vi noen representanter. Deres noe uklare rapport har vi omsider klart å tolke: Koselig interiør og fin stemning som ble noe sjenert av høy musikk, skjønt bra kvalitet.

Summa Summarum:

Foreleserne er vi svært fornøyd med og spesielt den fine kontakten vi har med både dem, Torunn og instruktørene våre. Også med senioren er vi blitt «fine» venner – så da så!

Abonnerer du på Tidens Tann?

Alle dere som ikke har betalt abonnementet på TIDENS TANN for inneværende år eller kommende år bør se seg i stand til å gjøre det.

Prisene er for 1973/74 eller 1974 (avhengig av når dere betaler),

kr. 30,—

Postgiro: 1 65 18

Husk at vi er avhengige av den støtten dere derved gir oss!

La ledende fagfolk behandle Deres hår

K. NILSEN
HERREFRISØR & HERREPARFYMERI

Ruseløkkvn. 26.
Tlf. 41 14 45.

DAMEFRISØR FULLER

Føyesgt. 4.
Tlf. 48 16 60.

K. NILSEN
DAME & HERREFRISØR

Studentsenteret, Blindern.
Tlf. 48 68 80, linje 269.

Norsk mester 1965, -67 og -69
Nordisk mester 1967 og -68
International New Top Club

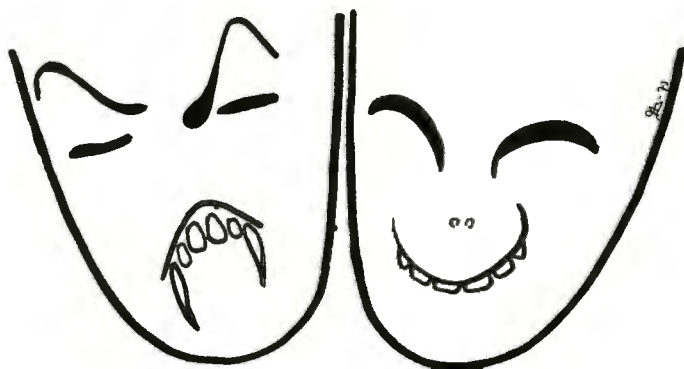
Hvorfor det? Jo, fordi håret er kvinnens som mannens stolteste pryd. Overlat ikke hårpleien til tilfeldighetene. Overlat den til fagmannen — overlat den til oss.

Våre frisørsalonger har en meget høy faglig kvalitet, noe vår anerkjennelse nasjonalt og internasjonalt kan bevitne. Takket være gode kontakter i utlandet kan vi til enhver tid frisere Dem moteriktig, samtidig som at hver enkelt kunde er garantert en personlig behandling.

Gjør Dem selv en tjeneste. Bli fornydd hos frisøren. Ta kontakt med oss.

RIS

TIL

ROS

TIL

- til de instruktører på barneavdelingen som (nesten) aldri er tilstede.
- til NKP for klikk i opplegget.
- til personalet som ikke stiller på O.F.'s arrangementer.
- til instruktører som ser AV-program i klinikktiden.
- til instruktørene Jorkjend - Johansen på perio.
- til Sverre Krogstad som stilte på 100 meter.
- til Ambjørnsen på protetikk.
- til Øilo som lo to ganger den dagen han var tilstede.
- til Tom som har fått sving på idretten.

PYGGFESTEN

Det var en trøstesløs forsamling av pygg som etter å ha trasket i 2½ timers øsende regnvær, fremla sine hilsener for «greven» på Blankvannsbråten. Stemningen var blitt opprettholdt av 8 liter «appelsinjuice». Imidlertid fant noen kloke hoder ut, etter 2-3 kopper, at «juicen» også inneholdt andre væsker. At en-to pygg falt i søvn før middagen bekrefter denne mistanken.

Turen oppover mot hytta var, som sagt, i dobbelt forstand våt. Ved avmarsj fra Majorstua talte den samlede tropp 24 pygg + 2 «førere». Selv om vi tar i betraktning 1) Det øsende regnværet, 2) De som ikke visste hvor Majorstua lå, 3) De som ikke var istand til å finne, eller hadde lyst til å finne, Majorstua p.g.a. aktiviteter på Chateau Neuf på fredagskvelden, var oppslutningen litt skuffende. At bare 6 pyggjenter møtte opp taler for seg.

Etter den høytidelige seremonien ved «grevens palass» fortsatte prosesjonen videre, med «sjefspyggen», Ivar, halvt gående, halvt kravlende først. Vi skulle på denne etappen, i følge tradisjonen, rope et kodeord for at «arrangementskomitéen» på hytta skulle vite at vi kom. At vi skrek oss hese langt vekk fra hørevidden fra hytta er en annen historie.

Da vi til slutt kom til hytta, våte, sultne, trette, slitne og kalde, fikk vi vite at vi skulle gjennomgå en ny tradisjonell seremoni, men vi måtte vente litt til ute i regnet. Vi var ved dette tidspunkt så forfjamsset og spent at vi ventet uten protester. Det eneste jeg oppfattet av denne seremonien var at vi måtte tømme et beger med et brygg som fikk meg til å huske at jeg hadde sett en av førerne ha diverse *fulle* krydderbokser i sekkene på veien oppover. Det var også flere pygg som trakk den samme konklusjonen senere på kvelden, da det etter middagen stod flere *tomme* krydderbokser på kjøkkenbenken. Pyggen stilte imidlertid ikke store krav, så de aller fleste fikk X i boken.

Etter at de fleste hadde vært inne i badstuen og åndet inn øl og whiskydamper fra badstuovnen ble det servert middag.

Årets gastronomiske nydelser var Ris og Risotto, en rett som ble grådig fortært av alle, unntatt Ivar som var opptatt av å velte fulle ølflasker. Etter middagen ble det sunget og talt. ORK. holdt middagstalen. Det er mulig han også holdt moraltalet, men den hørte vi ikke mye til. Ellers holdt Hans hyttesjef en eller annen slags tale. «Sjefspyggen» prøvde også å holde en tale, men ble straks dysset ned, da han begynte med: «Først vil jeg si noen ord om DKSF. .» I stedet reiste Roald seg opp og sa noen bevingede ord.

Utover kvelden ble det danset, sunget og drukket. Det var enkelte sporadiske tilfeller av folk som ville legge seg i 1.30-tiden, men disse kom straks på bedre tanker etter at de ble avlagt en visitt på rommet hvert 5. minutt. Ved 3.00-tiden var det muligheter for de som fortsatt var i aksjon å gå opp og legge seg. Vi ble bare vekket 1 gang av to trøndere i 4-tiden som ville ha mat. Ellers forløp morgentimene rolig til tross for at noen fyrer moret seg med å trekke vekk hodeputene til folk og løpe ut av rommet før hodet igjen traff madrassen.

De 2 første morgenfuglene i vårt rom våknet kl. 8.00 (ved hjelp av en vekkeklokke). De greide på en effektiv måte å vekke hele hytta, så hyttebevertningen så sin sjanse til å få hjelp til å rydde opp før frokosten. Kl. 10.00 var omlag alle på bena. Til tross for at maten var god var det merkelig nok ikke mange som viste tegn på velbehag.

Utover dagen forsvant så årets pygg, mer eller mindre medtatte, i de forskjellige retninger, med sin første bekreftelse på hvor krevende odontologistudiet i virkeligheten er.

Asbjørn Jokstad.

Nytt fra hytta

Dugnaden på hytta ble i år lagt til helgen etter pinse. Fra hyttestyret stilte ikke mer enn ca. halvparten, men det bør nevnes at de tre representantene fra første årskull var travelt opptatt med eksamenslesning på daværende tidspunkt. Deltagelsen utenom styret var heller ikke overveldende, men det er god grunn til å takke alle som var med. Vi fikk nemlig gjort en god del på de to dagene vi hadde til rådighet.

Hovedoppgaven i år var å utbedre dusjen som har vært i dårlig forfatning. Her ble veggene kledd med respatexplater og nye dusjer satt opp. Videre ble tak og lister malt. Dessverre er det fortsatt bare kaldt vann i dusjen, men opplegget med vann fra kjøkkenet i slange er blitt mer lettvent og hensiktsmessig. Selvsagt ville det være ønskelig med både varmt og kaldt vann der, men det krever permanent rørlegg, noe som vil bli ganske dyrt. Dessuten vil det by på problemer å holde det frostfritt om vinteren.

Varmt vann er det imidlertid på kjøkkenet. Der fikk vi satt opp en 25 liters varmtvannsbeholder. Når det gjelder vannet for øvrig, har pumpa fungert tilfredsstillende siden den ble smurt i vinter.

Spisestua fikk en betydelig ansiktsløftning da dører, lister, bord og stoler fikk nye, morsomme farger. Peisen ble også malt, og nye gardiner er på plass. Vi har

snakket om å få opp en demonterbar skillevegg her slik at den innerste delen av stua kunne brukes til å lagre stoler og bord mens den andre delen kunne bli et hyggelig oppholdsrom. Men dette rakk vi ikke å gjøre noe med. Slik det er nå, blir denne stua bare brukt ved større middager, noe som er synd, for egentlig er den penere enn den andre stua. I peisestua ble hjørneskapet og peisen malt. Og så ble det vasket og skurt overalt.

Vi fikk også ryddet opp omkring hytta og i vedskjulet. Mye skrot ble brent eller gravd ned. I vinter kontaktet vi Oslo renholdsverk og fikk abonnement på et søppelstativ som er plasert nede på Blankvannsbråten. Det blir tømt en gang i uka og avfall blir bragt ned dit etter hvert besøk på hytta. Dermed skulle søppelproblemet være løst på en grei måte.

Hytta er påført store reparasjoner og utbedringer de siste årene, og den må nå sies å være i ganske god stand, selv om det fremdeles kan gjøres mye. Det er hyggelig å registrere at det virker som om interessen for hytta har tatt seg opp de siste par årene etter å ha vært inne i en periode med dårlig besøk.

Til slutt vil jeg få takke alle i hyttestyret for godt samarbeid i vårsemesteret samt ønske gamle og nye hyttegjengere vel møtt på hytta.

Hans Hyttesjef.

Økonomisk trygghet i takt med tiden

AKTUELT FOR TANNLEGESTUDENTER:

Fagulykkesforsikring (invaliditet/dødsfall)

Studenthybelforsikring (personlig garderobe og løsøre)

**Motorvogn (ansvar, brann og tyveri for eldre biler.
For nyere biler bør dekkes kasko)**

Ansvar som tannlege (siste termin)

Kombinert hjemforsikring (egen leilighet/eget bo)

Reiseforsikring

For ferdige tannleger dekker vi kontorforsikring, brannavbrudd og andre spesielle forsikringer. Litt tidlig kanskje — men godt å vite.

Har du spørsmål? Ring distriktssjef Cato Torp, NKP A/S, telefon 337680, som kan forsikring og som gjerne veileder deg.

Eller ta kontakt med oss direkte.

a.s Haugesund Sjø
FORSIKRINGSSELSKAP

AVDELINGS

NYTT!

SISTE NYTT FRA PERIOFRONTEN!

Perio-forskere i mange land har nå endelig fått klarlagt at den røde tannbørsten pusser bedre interdentalt enn den blå fordi den har større overflatespenning. Denne trekker formelig plaquet ut av approximalrommene. Egentlig foretrekker spesielistene i dag gul metallisk cabrolé, men den vil foreløpig falle noe dyr i bruk for den jevne mann.

Via bakveien har vi også fått rede på at «Jordan» som jo som kjent vet hvordan, nå skal gå til produksjon av flere typer trekantede tannstikker. Det har lenge vært et utbredt ønske fra periodontistene å ha en type som passer spesielt for hver tanngruppes interdentalrom. Dette er altså blitt etterkommet, og vi får fra nå av kjøpt tannstikker for f.eks. overkjeveincisivens interdentalrom, underkjeveincisivens interdentalrom osv.

Dessuten er det nå på det rene at etter som periodontistene fikk innvilget automatisk indexregulering, vil plaque-indexen gå opp fra 1. september. En plaque-test vil nå koste kr. 100, men da vet jo pasienten hvor han står. Og det er godt å vite det, i slike urolige tider.

Ved en undersøkelse av de forskjellige børstemetoder har det vist seg at 60 av de 50 som ble undersøkt børstet bedre med roll-metoden enn med skrubbe 1 og skrubbe 2 (forskjellig vinkel mellom bust og tann). De resterende (unntatt én) børstet bedre med sin gamle metode. Han som utgjorde

unntaket børstet etter naturmetoden: han brukte pekefingeren. Etter sigende hadde han visse problemer med å komme til interdentalt. Fra periohold får vi opplyst at metoden foreløpig bare vil bli anbefalt pasienter uten nevneverdig trangstilling.

NYTT FRA ANDRE AVDELINGER!

Dr. perf. Kristian Kram von der Øst melder fra kons. at det finnes utallige kandidater til hans spesialitetsgren på det nye klinikk-kullet. Interessen for perforasjoner har steget enormt den siste tiden, og endog er overbelastet.

Fra røntgen blir det meldt at Willhelm Røntgen ville ha snudd seg i sin grav om han hadde sett de extra-orale opptak gruppe b, del 2 tok på onsdag.

Det råder for tiden kerr-krig på prote-tikk. Da det ble klart at den grønne kerren slett ikke *var* kerr, måtte studentene bruke den brune kerren som slett ikke *er* kerr. Det ble en del forvirring da enkelte nye instruktører fremdeles trodde at den grønne kerren som ikke var kerr fremdeles var kerr. De pååla således studentene å bytte ut den brune kerren som *vi* nå trodde var kerr, med den grønne kerren som ikke var kerr. Fullstendig oppklaring ble det da det viste seg at hverken den grønne eller den brune kerren var kerr. Kerren er altså fremdeles grønn (som instruktørene).

Gorm.

KLARA CRYL

SVARER PÅ SPØRSMÅL FRA LESERNE:

Kjære hengivne lesere av denne spalte. Det er nu tid for et nytt stressende studieår, og med det dukker ofte problemer opp – både av faglig og sosial karakter. For disse stakkars problemfylte, tvilende eller bare rent nysgjerrig, spørrende sjeler finnes dog den trøst at Klara Cryl igjen stiller sin store viden til rådighet. Så kjære lesere, øs av Klara Cryls erfaring og viden: trenger du råd eller trøst – bruk henne som veileder eller sjelesørger. Derfor, etter en lang sommer med hvile – kom igjen – send relevante spørsmål til Klara Cryl. Om ikke alle får relevante svar, så kanskje nettopp du er den heldige. Med dette ønskes alle lesere, gamle som nye, vel overstått sommer – la oss få et nytt strålende år med et godt samarbeid.

Hjertelig hilsen
K. Cryl.

Sp.: Kjære Klara Cryl. På kjellerfestene vil ikke Anders (forloveden) danse med meg. Hva skal jeg gjøre?

«Kvinnefronta»

Sv.: Kjære «Kvinnefronta», send Anders til kirurgiske og foreta en total sanering. Etterpå kan jo du danse samba til klappingen av helprotesene hans.

Sp.: Kjæreste frk. Cryl. Pasienten min har til de grader mange store og jævlige frenulae, hva skal jeg gjøre?

«Fortvilet student»

Sv.: Kjæreste mest fortvilede student. Løsningen på ditt problem er så nært, så nært. Send bare pasienten din over til tannpleierne med ABBA-polerere, de fjerner

sikkert også «flabby ridges» som ekstra service.

Sp.: Kjære Klara Cryl. Her om dagen mens jeg var på klinikken, hørte jeg hylende sirener utenfor skolen. Kan du fortelle meg hva det var?

«Pygg»

Sv.: Kjære lille Pygg. Det var bare tannlegeambulansen som brakte inn en pasient til rutinekontroll på perio.

Sp.: Kjære Klara. Jeg har forelsket meg i en høy, mørk og kjekk instruktør med briller. Vet du om han er gift?

Hilsen tannpleier

Sv.: Nei, du vet – forresten, det er da slikt man ikke spør om her på huset.

Sp.: Kjære Klara Cryl. Pasienten min er 12 år, og har ennå ikke fått ganetannen – hva skal jeg gjøre?

«Fersk kliniker»

Sv.: Kjære ferske kliniker. Bare gå opp på kjeveorten og spør om å få låne Journal nr. 143 om ganetannstilfellet. Mens instruktøren forklarer, kan du ta deg et par-tre røyk og prøve å se interessert ut. Deretter kan du gå ut å plukke en løvetann som takk for hjelpen.

Sp.: Kjære Klara Cryl. Jeg er så fersk her på huset, men jeg lurer på om studentene har noen tillit til oss?

Hilsen liten fersk K.S.

Sv.: Kjære lille ferske deg. Fersk eller

ikke fersk – gå på kjellerfestene så kan du føle hvordan tilliten velter over deg.

Sp.: Kjære frk. Cryl. Jeg ligger så dårlig an i platekravene på protetikkk. Hvordan lager jeg plater raskest? Vennligst svar så fort som mulig da tiden begynner å bli knapp.
«Nervøs»

Sv.: Kjære «Nervøs». Dette er virkelig enkelt. Få tak i et immediat-kasus. Fyll en avtrykksskje med koldacryl. Sett den opp

og hold den i pasientens munn til acrylen er stivnet. Nå rykker du skjeen hardt og kraftig ut av pasientens munn – dermed følger tennene med ut. Så er det jo bare å frese vekk rotspissene og slippe frem buccal flatene på tennene. Metoden kalles Ekstraksjonsavtrykk, og du skulle ha megen glede av dette.

P.S. Hvis du har tid til det og gidder, bør du vanligvis anestesere pasienten først.

D.S.

PYGGENS FØRSTE MØTE MED MILJØET

Vi kom med tog og bil og båt og buss. Mange rare mennesker fra mange rare steder. «Hva heter du for noe da?»

Offisiell mottagelse som man kunne vente. Tannlegehøyskolen, o-la-la, creme de la creme, glupe mennesker med store ører og høye panner. Navneopprop, alltid moro, nervøs rasling, hvem er sidemannen? Store hvite frakker (les flokk), mitt navn er professor Dahl. Dus skal vi være, men ikke: «Dø Dahl!» Studiene må bli en del av ens personlighet. Mitt navn er Inger Kortoe, jeg bor i annen etg. Forundringspakken utdeles, gule konvolutter med navn på. Så var jeg i hvert fall registrert, da.

Så overlates ordet til viseformannen i Odontologforeningen. Hytteturer, kvelder, avis, idrett, sjezz-orkester, dette lover jo bra. Men først: busstur m/omvisning, deretter en bedre middag, for så å slappe av

i Kiælderen. Bussturen var fin, med unntak av et ørlite glipp i Tannlegenes Hus.

Nå blir det en rolig lysbildeoppvarming før middagen. Ingen til å betjene lysbildeapparatet? Å, han er på ferie. Rumling i tarmavsnitt og frempart. Nei, jeg orker ikke mer. Er middagen gått i vasken. NKP-svikt til tusen. Stakkars studenter, tenker vi pygger. Skål intet lykkes i dag?

Joda, sløret letter i nedkjørte sommerhjerter. Frisk an, folkens, alt under kontroll, vi satser grunker. Støvet er blåst av lysbildene, vi har bestilt pizza, øl har vi. Kvelden er reddet, vi har det moro.

Honnør til eldre studenter som klarte å ro iland et så vanskelig (?) opplegg. Harald på 5. året er og blir «great». Kunne fått hjerteinfarkt av mindre, men tross alt, en bra dag.

«Hvor skal du hen i hælja?»

Helge Ramberg, 1. termin.

OF-RAPPORT

Så er vi igang igjen med et nytt semester og et nytt OF-hovedstyre. Vi har allerede hatt noen arrangementer av festlig og idrettslig karakter. Disse har vært meget vellykkede, takket være våre to driftige hovedstyremedlemmer Einar Bjart Haugen og Tom Nordby, henholdsvis kjellermester og idrettsoppmann. Sistnevnte har med hell angrepet det dårlige idrettsmiljøet på skolen og fått folk til å delta i fotball, friidrett og bordtennis. Siden har han også planer om fotballkamp mot Bergen (18.-19. oktober), stafett rundt skolen i Geitmyrsveien, rebusløp og annet. Han har også arrangert en demonstrasjon av vårt nye utstyr i trimrommet med den kjente Tor-mod Moum; meget vellykket. Vår PR-sjef, Mette Bjørner, skal også ha sin del av æren for gode oppslutninger med sine fremragende plakater.

Vår debut som arrangører fikk en knekk i og med studentmottagelsen 23. august. Denne ble mer eller mindre mislykket, men ble mesterlig halt i land av våre HS-representanter Atle Brynjulfsen, Harald Efraimssen og andre behjelpelige. Undertegnede som sto for arrangementet, kan bare beklage at så mange instanser vi hadde avtalt med, jeg kan nevne NKP, Norsk Tandlægeforening, Fakultetet og Busselskapet, glemte sine avtaler helt eller delvis, slik at forsinkelser og uteblivelser oppsto. Når TT gis ut, har NKP spandert en middag i St. Apollonia, NTF's lokaler. Dette skulle bli et bra plaster på såret.

Det ble arrangert en meget bra Pyggfest på Hytta lørdag 14. september. En rekke prominente hyttegjengere var møtt opp til denne store fest og pyggen svarte med å være meget fulle, men smakfullt fulle! Kveldens/nattens/morgens motto var:

Fyll med klasse. Forøvrig all honnør til Hans Kjernli og hans hyttestyre.

OF er tidligere kritisert for å arrangere for mye fester. Det har vi tidligere prøvd å rette på ved å kjøre et mer seriøst program. Det har imidlertid vist seg at festene har vært samlingspunktene og det som har slått best an blant studenter og elever ved fakultetet. Derfor har vi i høst tenkt å ha flere fester enn hva var tilfelle våren 1974. Dette programmet har nu fått et skudd for baugen, idet vi ikke har fått tillatelse til å holde Kiælder'n oppe ut over kl. 10.00. Vi tror allikevel at vi skal få jenket de ansvarlige litt, slik at vi får noen fester til i høstsemesteret.

Vi har planer om foruten vanlige fredagskvelder, å avholde et Rockeshow med Per-Elvis Granberg og hans gamle orkester og den tradisjonelle Nissefesten. Den meget omtalte finale i bordtennis håper vi å avholde i forbindelse med en utvidet åpnings-tid i Kiælder'n.

Vi satser på en Bingo-kveld i slutten av oktober. Sist en slik ble avholdt, for et par år siden, var den en enorm suksess.

Studenter som har konkrete forslag om onsdagsmøter bes melde fra til OF, så skal vi se hva vi kan gjøre for å få noe i stand.

Visekveldene skal komme i gang, og det vil bli arrangert kvelder med gjester og kvelder der man satser på spille- og syngelade tannlegestudenter og elever fra skolen.

Et kurs i Gammeldans er begynt, og går hver uke i åtte uker.

Til slutt er det bare å ønske alle medstudenter et godt semester og husk: Livet er ikke som en kald potet – hvis man er et lykkelig medlem av OF, derfor: Bli medlem av OF – NU!

Espen Holager.

FRA STUDENTUTVALGET

For de nye studentene må Studentutvalget foreløpig fortone seg som en liten gruppe studenter, som er med i råd og utvalg, og som «stiller med» studentpolitikken her på fakultetet. Vi er imidlertid svært opptatt av å få gitt informasjon, få i gang diskusjon, slik at SU mer kan brukes som det studentorgan det er ment å være. Vi vil la pyggen først bli litt varme i trøya før vi tar ordentlig kontakt med dem. Men snart akter vi å introdusere oss selv for dem i en forelesningstime, og etterpå eventuelt arrangere mindre gruppesammenkomster, for å få kommunikasjonen i gang.

St.meld. nr. 111 om den offentlige tannhelsestjenesten er nå endelig kommet, og vi har solgt ca. 150 eksemplarer til studentene. I SU-inform nr. 6 har det også vært referat fra diskusjonen om St.meld. i Studentutvalget. Vi er interessert i at studentene leser denne og kjenner til innholdet. For tiden arbeider vi med et brev som skal sendes Stortingets sosialkomité, Sosialdep., Kirke- og undervisningsdep. Til dette brevet vil vi prøve å samle så mange underskrifter som mulig.

I løpet av sommeren er det kommet et brev fra Sos.deptet og ett fra KUD, hvis innhold er av en slik art at det absolutt må tas standpunkt til i nær framtid. Av innholdet nevner jeg kort at Sos.dep. ser det som ønskelig at 180–200 tannleger utdannes hvert år fram til år 2000. Samtidig gis det fra KUD klarsignal til Universitetet i Tromsø om oppstartning av utdannelsen av tannpleiere og tannterapeuter allerede fra

ca. 1976. Den sistnevnte personellgruppen er det av vesentlig betydning å diskutere betydningen av. Her akter Staten å utdanne nok et personell som går inn i den tradisjonelle terapien, mens de fleste nå er enige om at man bør satse på forebyggende tannpleie.

Virkelig interessant blir det når vi samstiller St.meld. og disse 2 brev, og ser hva innholdet av de egentlig innebærer.

St.meld. nr. 111 er mange ord og lite innhold. Den sier ingenting om målsettingen med tannhelsevesenet, den staker ikke opp noen kurs for framtidig utvikling innen tannhelsevesenet, men vil mye handle ut fra «hva vi kan vente vil skje». Den tar ikke opp til vurdering de forskjellige betalingsformer som eksisterer, forholdet mellom privat praktiserende og offentlig virksomhet, virkningen av forebyggende tannpleie og de konsekvenser det får. Den vurderer ikke hvilke tannhelsepolitiske konsekvenser det får at av nyutdannede norske tannleger var det ca. 15 % som tok jobb i Sverige. St.meld. vurderer ikke hvorvidt vi skal utbygge etter det reelle behov for tannpleie, eller etter etterspørselen. Kort sagt: St.meld. mangler etter min mening en referanseramme. Den er ikke satt inn i et totalt system. De to før omtalte brevene klargjør forsåvidt noe av hva Staten vil, uten at det sies direkte. Innholdet i disse to brevene er meget vesentlig, og jeg ser det som en plikt å gjøre det kjent for studentene, slik at de vet hva som er i ferd med å skje.

Kjell Røynesdal, form.

Tillitsmenn OF høsten 74

Formann:	Espen Holager.
Viseformann:	Atle Brynjulfsen
Sekretær:	Helga Woll
Vertinne:	Berit Skei og Ole Øiestad
Hovedkasserer:	Harald Efraimsen
PR-sjef:	Mette Bjørner.
Kjellermester:	Einar Bjart Haugen
Innkjøpssjef:	Yngvar Fidjeland.
Hyttesjef:	Hans Kjernli.
Kapellmester:	Gorm-Tore Kinblad.
Idrettsoppmann:	Tom Nordby
Redaktør T.T.:	Knut Gaaskjølen.
Formann stud.utv.:	Kjell Røynesdal.
NOS-kontakt:	Per Kristian Sundnes.
IADS.-kontakt:	Morten Rykke.

A.D.A.—Normert DENTALGULL

Med riktig struktur, gehalt og pris.

KAR-GULL med klar, vakker og riktig gullfarge.

ALFA Type A, mykt.

BETA » B, medium.

GAMMA » C, hårdt.

DELTA » D, ekstra hårdt.

KAR-GULL har varedeklarasjon og stemplet,
riktig gehalt.

KAR-GULL kan ikke sammenlignes med legeringer
med lavere eller ukjent gehalt.

KAR-GULL er billig! Bruk ikke gull med lav
gehalt — De sparer lite, men risikerer
meget.

KAR-GULL er norsk og har vært solgt av
dentaldepotene gjennom årrekker.

Vi kan daglig gi alle opplysninger om de stadige
prissvingninger i markedspriser for edelmetaller.

KA Rasmussen HAMAR A/S

GULL · SØLV · PLATINA

Postboks 295 — 2301 Hamar

Telefon 065 - 21160

Vet du hva COSMIC er

Jo, det er et fyllingsmateriale. Det første komplette komposite system med pigmentfarver og Cosmic Bond adhesiv, lansert av De Trey, Zürich.

Fyllingsmaterialet skiller seg ut fra andre komposite materialer, idet det som fyllmasse er benyttet mikronisert bariumglass og som bindemiddel silane. For å oppnå en god forbindelse mellom COSMIC pastaen og dentinen, appliseres en væske, COSMIC BOND, til kavitetens vegger.

Denne gir full sikkerhet for at fyllingen ikke trekker seg tilbake fra kavitetsveggene under polymeriseringen (som tar 3 minutter). En god randtilslutning er derved garantert.

Forhandles av:

Einar Hagness a/s

Dental - Depot

C. J. Hambros plass 1

OSLO 1

Filial: Bergen

Filial: Stavanger

Over 60 år i tannlegens tjeneste!

Og sist - men ikke minst viktig -
vårt telefonnr. 24 88 13

Du er alltid velkommen til et
besøk i vår nye utstilling i

*Sørkedalsveien 257
Røa/Oslo 7
(500 m før Bogstad Camping)*

Her vil du finne det siste av
KaVo-utstyr og instrumenter.

- for kvalitet og presisjon

KaVo føres av de ledende
dental-depoter i Norge.

Representant
for Norge:

FINN B. RASMUSSEN A/S

Postboks 97,
RØA, OSLO 7